

PREZES
REGIONALNEJ IZBY OBRACHUNKOWEJ
W KATOWICACH

Katowice, 2 listopada 2021 r.

Znak: WK-610/16/4/21

Pan
Rafał Piech
Prezydent Miasta
Siemianowice Śląskie

Wystąpienie pokontrolne

Inspektorzy Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach przeprowadzili od dnia 26 maja 2021 r. do dnia 30 lipca 2021 r. kontrolę kompleksową gospodarki finansowej **Miasta Siemianowice Śląskie** za okres od 1 stycznia 2017 r. do 30 lipca 2021 r.

Ustalenia kontroli zostały zawarte w protokole kontroli, podpisanym w dniu 22 września 2021 r., którego jeden egzemplarz pozostawiono w jednostce kontrolowanej.

Poniżej przedstawiam poszczególne nieprawidłowości, wskazując wnioski zmierzające do ich usunięcia i usprawnienia badanej działalności oraz osoby odpowiedzialne za nieprawidłowe wykonywanie czynności służbowych, stosownie do art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 2137).

W zakresie dochodów Skarbu Państwa i Miasta Siemianowice Śląskie:

- *Do dnia zakończenia kontroli, zaniechano ustalenia i dochodzenia należności Skarbu Państwa wobec podmiotu, który korzystał z nieruchomości gruntowej Skarbu Państwa położonej u zbiegu ul. Wróblewskiego 75 i Telewizyjnej 1 w Siemianowicach Śląskich, oznaczonej geodezyjnie jako działki o numerach: 3262/268, 4581/268, 4582/268, 4584/268, 4595/268, 4597/269, 4568/265, 4569/265, 4573/265, 4576/266, 4577/266, 4579/267, 4580/267, 3260/267, 3261/267, 3274/317, 3275/299, 4608/299, 4612/299, 4600/276, 4601/276 o łącznej powierzchni 24.434 m², zabudowanej budynkami o łącznej powierzchni użytkowej 10.409,65 m². Działaniem tym naruszono art. 42 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.) oraz art. 23 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r., Nr 102, poz. 651 z późn. zm.). Zgodnie z ww. przepisami, jednostki sektora finansów publicznych są obowiązane do ustalania przypadających im należności pieniężnych, w tym mających charakter cywilnoprawny, oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania. Gospodarowanie zasobem Skarbu Państwa polega w szczególności na wykonywaniu czynności związanych z naliczaniem należności za nieruchomości udostępniane z zasobu oraz prowadzeniu windykacji tych należności, a zasobem nieruchomości Skarbu Państwa gospodaruje starosta, wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej. Nieruchomości mogą być przedmiotem obrotu.*

Nieruchomości mogą być przedmiotem sprzedaży, zamiany i zrzeczenia się, oddania w użytkowanie wieczyste, w najem lub dzierżawę, użyczenia, oddania w trwały zarząd, a także mogą być obciążane ograniczonymi prawami rzeczowymi, wnoszone jako wkłady niepieniężne (aporty) do spółek, przekazywane jako wyposażenie tworzonych przedsiębiorstw państwowych oraz jako majątek tworzonych fundacji.

Przedmiotowa nieruchomość, na podstawie decyzji Kierownika Wydziału Geodezji i Gospodarki Gruntami Urzędu Miejskiego w Siemianowicach Śląskich nr G-21/8224/21/18/86 z dnia 27 maja 1986 r. była w zarządzie Okręgowego Urzędu Radiokomunikacji Południe – „Retor” w Siemianowicach Śląskich, którego następcą prawnym stała się Telekomunikacja Polska S.A. Z nieruchomości oddanych w zarząd, oprócz podmiotu, na rzecz którego została wydana decyzja, korzystały również dwa inne podmioty.

Decyzją Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie nr IR-MG.6844.2.1.2012 z dnia 14 grudnia 2012 r. zmieniono decyzję z dnia 27 maja 1986 r., na podstawie której wygaszono zarząd dla ww. działek nieużytkownych przez Telekomunikację Polską S.A. Decyzja stała się ostateczna 31 grudnia 2012 r.

Od 1 stycznia 2013 r. ww. podmiot (osoba prawna) korzystał bez tytułu z ww. nieruchomości Skarbu Państwa.

Zgodnie z wyjaśnieniami pracowników, Miasto nie dysponuje informacjami, by osoba prawna wystąpiła do któregośkolwiek z Urzędów administracji państwowej o uzyskanie tytułu prawnego do części nieruchomości oznaczonej i wskazanej w decyzji IR-MG.6844.2.1.2012 obejmującej ww. działki oraz usytuowane na tym gruncie obiekty budowlane. Ponadto wyjaśniono, że w stosunku do nieruchomości, którymi dysponuje ten podmiot, nie było naliczane wynagrodzenie z tytułu bezumownego korzystania z gruntu. Powyższe było zasadne z uwagi na art. 66 ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (Dz.U. z 2016 r. poz. 639 z późn. zm.).

Zgodnie z art. 66 ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji, grunty stanowiące własność Skarbu Państwa, będące w dniu wejścia w życie ustawy w zarządzie Polskiego Radia i Telewizji (zwanego dalej PRTV), z dniem zarejestrowania spółek stają się z mocy prawa przedmiotem użytkowania wieczystego tych spółek. Budynki i inne urządzenia oraz lokale znajdujące się na gruntach stanowiących własność Skarbu Państwa, będących w dniu wejścia w życie ustawy w zarządzie PRTV, z dniem zarejestrowania spółek stają się z mocy prawa własnością tych spółek. Nabycie własności następuje nieodpłatnie. Nabycie prawa użytkowania wieczystego gruntów, o których mowa powyżej oraz własności budynków, innych urządzeń i lokali, stwierdza się decyzją wojewody. W decyzji tej określa się również warunki użytkowania wieczystego, z zachowaniem zasad określonych w art. 236 Kodeksu cywilnego.

Stwierdzić należy, że Miasto Siemianowice Śląskie nie dysponowało na dzień zakończenia kontroli dokumentem stanowiącym podstawę do naliczenia opłaty za użytkowanie wieczyste nieruchomości gruntowej położonej u zbiegu ulic Wróblewskiego i Telewizyjnej. Zgodnie z wypisem z rejestru gruntów sporządzonym w trakcie kontroli, właścicielem ww. nieruchomości był Skarb Państwa, brak było wpisów dotyczących użytkowania wieczystego tej nieruchomości.

Zgodnie z § 5 zarządzenia Nr 223/2019 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 22 lutego 2019 r. oraz zarządzenia Nr 1044/2020 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 5 marca 2020 r. w sprawie podziału Miasta Siemianowice Śląskie na strefy (dla potrzeb ustalenia czynszów najmu i dzierżawy), ustalenia wysokości stawek czynszowych za lokale użytkowe oraz za dzierżawę nieruchomości, a także wprowadzenia regulaminu organizowania i przeprowadzania przetargów na wynajem lokali użytkowych i wydzierżawianie nieruchomości, w przypadku stwierdzenia bezumownego korzystania z gruntu stanowiącego własność Gminy Siemianowice Śląskie lub Skarbu Państwa, pobiera się opłatę za okres niepodlegający przedawnieniu, stanowiącą wynagrodzenie z tytułu bezumownego korzystania wyliczoną ze stawki wynikającej z załącznika nr 2 lub 3 do zarządzenia, w przypadku braku umowy.

Z wyjaśnień pracowników Urzędu wynikało, że w przypadku gdyby wynagrodzenie z tytułu bezumownego korzystania z gruntu zostało dokonane, jego wysokość w latach 2017-2021 wynosiłaby 5.821.736,25 zł.

Zgodnie z art. 11 ust. 1 i art. 12 powyższej ustawy o gospodarce nieruchomościami, organem reprezentującym Skarb Państwa w sprawach gospodarowania nieruchomościami jest starosta (tutaj Prezydent Miasta Siemianowice Śląskie), wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej, a jako organ działający za Skarb Państwa jest zobowiązany do gospodarowania nieruchomościami w sposób zgodny z zasadami prawidłowej gospodarki.

Wniosek nr 1

Podjąć działania mające na celu wyjaśnienie stanu prawnego nieruchomości Skarbu Państwa oznaczonej geodezyjnie jako działki o numerach: 3262/268, 4581/268, 4582/268, 4584/268, 4595/268, 4597/269, 4568/265, 4569/265, 4573/265, 4576/266, 4577/266, 4579/267, 4580/267, 3260/267, 3261/267, 3274/317, 3275/299, 4608/299, 4612/299, 4600/276, 4601/276 o łącznej powierzchni 24.434 m², a następnie ustalenie należności od podmiotu korzystającego z tej nieruchomości, mając na uwadze przepisy art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2021 r. poz. 1899 z późn. zm.) i art. 42 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305 z późn. zm.).

- Do dnia zakończenia kontroli, zaniechano podjęcia działań mających na celu ustalenie, naliczenie oraz wyegzekwowanie należności od podmiotów, które korzystały bezumownie z nieruchomości Skarbu Państwa i Miasta Siemianowice Śląskie. Działaniem tym naruszono przepisy art. 42 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1870 z późn. zm.) oraz art. 23 ust. 1 pkt 5 i art. 25 ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2016 r., poz. 2147 z późn. zm.). Zgodnie z przepisami ustawy o finansach publicznych, jednostki sektora finansów publicznych są obowiązane do ustalania przypadających im należności pieniężnych, w tym mających charakter cywilnoprawny, oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania. W myśl natomiast ustawy o gospodarce nieruchomościami, gospodarowanie zasobem polega w szczególności na wykonywaniu czynności związanych z naliczaniem należności za nieruchomości udostępniane z zasobu oraz prowadzeniu windykacji tych należności, a zasobem nieruchomości Skarbu Państwa

gospodaruje starosta (tutaj Prezydent Miasta Siemianowice Śląskie), wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej. Powyższe dotyczyło następujących podmiotów:

- kościelnej osoby prawnej, która od 2014 r. do dnia zakończenia kontroli korzystała z nieruchomości Skarbu Państwa oznaczonych jako działki o numerach 419/17 i 423/17 o łącznej powierzchni 184 m² bez tytułu prawnego.

Miasto, pismem z dnia 4 listopada 2014 r., wystąpiło do kościelnej osoby prawnej z informacją, iż ww. działki znajdują się w ogrodzeniu nieruchomości zabudowanej obiektem kościoła i budynkami przynależnymi do kościoła, pomimo iż są własnością Skarbu Państwa, z kolei podmiot ten nie posiadał tytułu prawnego do ww. nieruchomości. Wobec tego wniesiono o podjęcie czynności mających na celu uregulowanie stanu prawnego wymienionych działek. Do dnia zakończenia kontroli, nie uregulowano stanu prawnego przedmiotowej nieruchomości, nie ustalono też wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości.

Zgodnie z wyjaśnieniami pracowników, ww. działki znajdują się w ogrodzeniu nieruchomości zabudowanej obiektem kościoła i budynkami przynależnymi. Ze względu na swoje usytuowanie, działki te winny być własnością kościelnej osoby prawnej. Ponadto, w wyjaśnieniach wskazano, że opłaty za bezumowne korzystanie nie zostały naliczone. Biorąc pod uwagę pełne lata od dnia 1.01.2015 r. do dnia 31.12.2020 r. wysokość opłaty za bezumowne korzystanie wyniosłaby 441,60 zł.

- osoby fizycznej, która do maja 2021 r. korzystała z części niezbudowanej nieruchomości Miasta Siemianowice Śląskie o nr ewidencyjnym działki 4753/96 o pow. 477 m².

Ww. nieruchomość została sprzedana na poprawę warunków zagospodarowania nieruchomości przyległej, na podstawie art. 37 ust. 2 pkt 6 ustawy o gospodarce nieruchomościami, w związku z realizacją zarządzenia Nr 1895/2021 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 25 lutego 2021 r. Jej zbycie nastąpiło na podstawie aktu notarialnego Rep. A nr 4153/2021 z dnia 10 maja 2021 r.

Zgodnie z operatem szacunkowym z dnia 15 grudnia 2020 r., opracowanym przez biegłego rzeczoznawcę majątkowego, w pkt. 5.4. - stan zagospodarowania, warunki użytkowania zapisano: „Przedmiotowa działka (przypis własny: nr 4753/96) częściowo użytkowana jest łącznie z działką 1468/15 zabudowaną budynkiem mieszkalnym, działka 4753/96 częściowo użytkowana jest jako teren ogródka przydomowego a częściowo jako teren zieleni nieurządzonej – nasyp. Fragment działki ogrodzony jest łącznie z działką 1468/15”.

Rzut wygenerowanym z Ortofotomapy wg stanu na 2018 r. Geoportalu Miasta Siemianowice Śląskie potwierdza ustalony przez rzeczoznawcę majątkowego, w przywołanym wyżej operacie, stan faktyczny zagospodarowania działki nr 4753/96. Zgodnie z informacją pozyskaną od pracowników Wydziału Gospodarki Nieruchomościami działka „nr 4753/96 obręb 21 - nie była dzierżawiona przed nabyciem”.

Wyliczone w oparciu o procedury dot. naliczania opłat za bezumowne korzystanie z gruntu zawarte w załączniku do zarządzenia Nr 241/2019 Prezydenta Siemianowice Śląskie z dnia 1 marca 2019 r. oraz zarządzeniu Nr 1044/2020 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 5 marca 2020 r., opłaty z tytułu bezumownego korzystania z gruntu o pow. 179 m² położonego w rej. ul. Oświęcimskiej (fragment działki nr 4753/96 o pow. 477 m²) stanowią równowartość 71,60 zł rocznie.

- *osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą, która zajmowała część działki nr 1408/120 na prowadzenie działalności gospodarczej.*

Zgodnie z operatem szacunkowym z dnia 26 marca 2020 r. sporządzonym przez rzeczoznawcę majątkowego w związku z ewentualnym nabyciem nieruchomości w zakresie określenia wartości rynkowej działek 1408/120 i 695/16, część działki 1408/120 zajęta jest na prowadzenie działalności gospodarczej przez użytkownika działki sąsiedniej. W opisie stanu zagospodarowania - warunki użytkowania stwierdzono, że działka 1408/120 jest niezabudowana, porośnięta zielenią, nieogrodzona. Częściowo na działkę wchodzi ogrodzenie terenu nieruchomości sąsiedniej.

W wyjaśnieniu udzielonym w czasie kontroli stwierdzono, że nie udostępniano przedmiotowych nieruchomości żadnemu podmiotowi. Za podmiotowe nieruchomości nie były naliczane opłaty z tytułu bezumownego korzystania.

Wykonywanie czynności związanych z uregulowaniem stanu prawnego nieruchomości Miasta Siemianowice Śląskie należało, zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Urzędu Miasta w Siemianowicach Śląskich, do zadań pracowników Wydziału Gospodarki Nieruchomościami. Nadzór w tym zakresie sprawował Naczelnik tego Wydziału.

Wniosek nr 2

Podjąć działania mające na celu ustalenie, naliczenie i wyegzekwowanie należności z tytułu bezumownego korzystania z nieruchomości Skarbu Państwa od podmiotu, który od 2014 r. bezumownie korzysta z nieruchomości gruntowej Skarbu Państwa oznaczonych jako działki o numerach 419/17 i 423/17 o łącznej powierzchni 184 m², mając na uwadze art. 42 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305 z późn. zm.), a także art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2021 r. poz. 1899 z późn. zm.).

Wniosek nr 3

Ustalić okres bezumownego korzystania z nieruchomości Miasta Siemianowice Śląskie oznaczonych jako: działka nr 4753/96 - wykorzystywanej jako ogródek przydomowy, część działki nr 1408/120 oraz naliczyć i wyegzekwować opłatę za bezumowne korzystanie z ww. nieruchomości, stosownie do postanowień art. 42 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 305 z późn. zm.) oraz art. 25 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2021 r. poz. 1899 z późn. zm.).

Wniosek nr 4

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Wydziału Gospodarki Nieruchomościami w zakresie kontroli sposobu wykorzystania nieruchomości Skarbu Państwa i Miasta Siemianowice Śląskie, celem bieżącego naliczenia opłat za korzystanie z tych nieruchomości, mając na uwadze art. 42 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 305 z późn. zm.) oraz art. 25 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2021 r. poz. 1899 z późn. zm.), a ponadto art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy o finansach publicznych.

W zakresie windykacji należności Skarbu Państwa:

– *Do dnia zakończenia kontroli, nie podejmowano lub nieterminowo podejmowano czynności windykacyjne i egzekucyjne mające na celu wyegzekwowanie należności z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości Skarbu Państwa. Zgodnie z art. 42 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1870 z późn. zm.), jednostki sektora finansów publicznych są obowiązane do ustalania przypadających im należności pieniężnych, w tym mających charakter cywilnoprawny, oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania. Stwierdzono, że:*

➤ *zaniechano wszczęcia postępowania windykacyjnego, a następnie postępowania egzekucyjnego wobec kontrahentów:*

- *o numerze karty kontowej 29649 dla zaległości za 2017-2019 o łącznej wartości 10.631,61 zł; prawo do wniesienia zarzutu przedawnienia za 2017 r. przysługiwało od 2020 r., za 2018 r. przysługiwało od 2021 r.*

- *o numerze karty kontowej 57441 dla zaległości za 2015 - 2019 o łącznej wartości 92.639,80 zł; prawo do wniesienia zarzutu przedawnienia za 2015 r., przysługiwało od 2018 r. za 2016 r. przysługiwało od 2019 r., za 2017 r. przysługiwało od 2020 r., za 2018 r. przysługiwało od 2021 r.*

- *o numerze karty kontowej 68971 dla zaległości za 2017-2019 o łącznej wartości 52.252,83 zł; prawo podniesienia zarzutu przedawnienia dla zaległości 2017 r. przysługiwało od 2020 r., dla zaległości w 2018 r. przysługiwało od 2021 r.*

- *o numerze karty kontowej 68848 dla zaległości 2017-2019 o łącznej wartości 208.377,96 zł; prawo podniesienia zarzutu przedawnienia dla zaległości 2017 r. przysługiwało od 2020 r., dla zaległości w 2018 r. przysługiwało od 2021 r.*

- *o numerze karty kontowej 86098 dla zaległości 2018-2019 o łącznej wartości 392.236,44 zł; prawo podniesienia zarzutu przedawnienia dla zaległości 2018 r. przysługiwało od 2021 r.*

W trakcie kontroli, tj. w maju 2021 r., dla ww. zaległości wysłano przedsądowe wezwania do zapłaty.

➤ *zaniechano wszczęcia kolejnego postępowania egzekucyjnego, po postanowieniu o umorzeniu postępowania wobec bezskutecznej egzekucji, celem niedopuszczenia do przedawnienia zaległości kontrahentów:*

- *o numerze karty kontowej 29649 - dla zaległości za lata 2014-2016 o łącznej wartości 10.631,61 zł – postanowieniami Komornika z 2016 r., 2017 r. i 2018 r. umorzono postępowanie egzekucyjne,*

- *o numerze karty kontowej 57441 - dla zaległości za 2005-2009 o łącznej wartości 79.195,10 zł - postanowieniami Komornika z 2012 r. umorzono postępowanie egzekucyjne,*

- *o numerze karty kontowej 68971 dla zaległości za lata 2010-2012 o łącznej wartości – 52.252,83 zł - postanowieniami Komornika z 2015 r. umorzono postępowanie egzekucyjne,*

- *o numerze karty kontowej 65777 dla zaległości za 2010-2013 o łącznej wartości 31.107,50 zł - postanowieniem Komornika z 2015 r. umorzono postępowanie egzekucyjne,*

- *o numerze karty kontowej 73951 dla zaległości za 2004 r. o wartości 50.045,19 zł - postanowieniem Komornika z 2013 r. umorzono postępowanie egzekucyjne,*

➤ zaniechano wszczęcia postępowania egzekucyjnego, pomimo wydania sądowego nakazu zapłaty wobec kontrahentów:

- o numerze karty kontowej 57441 dla zaległości za 2010-2013 o łącznej wartości 89.605,68 zł, nie złożono wniosku do komornika o wszczęcie egzekucji (data nadania klauzuli wykonalności nakazu zapłaty – 2012 r. i 2013 r.),

- o numerze karty kontowej 68848 dla zaległości za 2004-2012 o łącznej wartości 726.243,12 zł, nie złożono do Komornika wniosku o wszczęcie egzekucji – data nadania klauzuli wykonalności nakazu zapłaty – 2007 r. i 2012 r., ponadto dla zaległości 2013-2016 o łącznej wartości 363.121,56 zł nie wystąpiono do Sądu z wnioskiem o nadanie klauzuli wykonalności – Sądowy nakaz zapłaty z 2012 r., 2013 r. i 2017 r.

W trakcie kontroli sprawa została przekazana do Biura Obsługi Prawnej w celu wystąpienia na drogę sądową w sprawie przymusowego ściągnięcia należności.

- o numerze karty kontowej 73951 dla zaległości z 2005 r. o wartości 50.305,63 zł nie wystąpiono do Sądu o nadanie klauzuli wykonalności nakazu – nakaz Sądowy z 2006 r.; prawo do wniesienia zarzutu przedawnienia przysługiwało od 2016 r.

Zgodnie z treścią art. 118 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2014 r., poz. 121 z późn. zm.), w brzmieniu obowiązującym dla ww. należności powstałych przed dniem 9 lipca 2018 r., jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosił lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia związane z prowadzeniem działalności gospodarczej trzy lata. Obecnie, jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi sześć lat, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata.

Ponadto, na podstawie art. 117 § 1 i 2 Kodeksu cywilnego, roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu, po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia. Bieg terminu przedawnienia należności cywilnoprawnej ulega przerwaniu, o czym stanowi art. 123 ustawy Kodeks cywilny. Przerwanie biegu przedawnienia może nastąpić m.in. w wyniku podjęcia przed sądem takiej czynności, która przedsięwzięta jest bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia. Należności nie były zabezpieczone hipoteką lub zastawem skarbowym.

Zgodnie z art. 12a ust. 1 i ust. 2 (w brzmieniu od 15 sierpnia 2019 r.) ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2018 r., poz. 2204 z późn. zm.), należności pieniężne z tytułu gospodarowania nieruchomościami mające charakter cywilnoprawny, przypadające Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez starostę wykonującego zadanie z zakresu administracji rządowej, mogą być umarzone w całości, a w przypadkach nieuregulowanych w ww. ustawie stosuje się art. 56, art. 57 i art. 58 ust. 2-4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, przy czym umarzenia należności dokonuje starosta wykonujący zadanie z zakresu administracji rządowej, za zgodą wojewody. Stosownie do art. 56 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1870 z późn. zm.), należności mogą być z urzędu umarzone w całości, jeżeli osoba prawna - została wykreślona z właściwego rejestru osób prawnych przy jednoczesnym braku majątku, z którego można by egzekwować należność, a odpowiedzialność z tytułu należności nie przechodzi z mocy prawa na osoby trzecie.

Zadania w zakresie wystawiania wezwań do zapłaty, kierowania spraw do postępowania sądowego i komorniczego wykonywali pracownicy Wydziału Gospodarki Nieruchomościami. Nadzór w tym zakresie sprawował Naczelnik tego Wydziału.

Postępowanie windykacyjne na etapie procesowym oraz komorniczym realizowane było przez kancelarię adwokacką, zgodnie z zawartą umową.

Ponadto, w ewidencji analitycznej do konta 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych”, tj. na poszczególnych kontach kontrahentów nie przypisywano odsetek od zaległości. Odsetki te były przypisywane na koncie 221-10 w łącznej kwocie na koniec każdego kwartału.

Zgodnie z opisem funkcjonowania konta 221, zawartym w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 1911 z późn. zm.), a wcześniej rozporządzenia Ministra Finansów z 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r., poz. 289 z późn. zm.) oraz w zakładowym planie kont Urzędu Miasta Siemianowice Śląskie w załączniku nr 6 do zarządzenia Nr 277/2019 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu zarządzenia Nr 703/2012 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 24 lutego 2012 r. w sprawie wprowadzenia zasad (polityki) rachunkowości w Urzędzie Miasta Siemianowice Śląskie, ewidencja szczegółowa do konta 221 powinna być prowadzona według dłużników i podziałek klasyfikacji budżetowej.

W pkt 6 IV Części - obieg i kontrola dokumentów księgowych dotyczących dochodów budżetowych, Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych stanowiącej załącznik nr 2 do zarządzenia Nr 277/2019 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 14 marca 2019 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu zarządzenia Nr 703/2012 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 24 lutego 2012 r. w sprawie wprowadzenia zasad (polityki) rachunkowości w Urzędzie Miasta Siemianowice Śląskie, realizatorzy dochodów budżetowych odpowiadają za wykazy imienne, z których wynikają salda i prowadzą windykację w szczególności: zaległości, należnych odsetek, kosztów upomnienia oraz wydają polecenia zwrotu nadpłat.

Informację o wysokości odsetek od zaległości wobec poszczególnych kontrahentów posiadają pracownicy Wydziału Gospodarki Nieruchomościami, którzy dokonują przypisu należności z tytułu opłat za użytkowanie wieczyste mienia Skarbu Państwa.

Zadania w zakresie prowadzenia ewidencji analitycznej do konta 221 należały do pracowników Referatu Finansowo-Księgowego, nad którym nadzór należał do Kierownika Referatu (od dnia 1 czerwca 2021 r. Referat Finansowo-Księgowy uległ przekształceniu na Wydział Finansowo-Księgowy, kierowany przez Naczelnika Wydziału).

Wniosek nr 5

Zapewnić terminowe podejmowanie czynności windykacyjnych i egzekucyjnych należności cywilnoprawnych przysługujących Skarbowi Państwa, mając na uwadze art. 42 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 305 z późn. zm.).

Wniosek nr 6

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Miasta w Siemianowicach Śląskich w zakresie ujmowania w ewidencji analitycznej do konta 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych” tj. na poszczególnych kontach kontrahentów odsetki od zaległości, stosownie do opisu funkcjonowania konta 221 zawartym w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2020 r., poz. 342), oraz w zakładowym planie kont Urzędu Miasta Siemianowice ujętym w załączniku nr 6 do zarządzenia Nr 277/2019 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu zarządzenia Nr 703/2012 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 24 lutego 2012 r. w sprawie wprowadzenia zasad (polityki) rachunkowości w Urzędzie Miasta Siemianowice Śląskie z późn. zm., mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305 z późn. zm.).

W zakresie gospodarowania mieniem Skarbu Państwa:

- *W latach 2018 - 2021 (do dnia zakończenia kontroli), nieprawidłowo prowadzono ewidencję nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa, o której mowa w art. 23 ust. 1 pkt 1 i ust. 1b ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2018 r., poz. 121 z późn. zm.). Powyższe polegało na tym, że:*
 - *w ewidencji dla nieruchomości wchodzących do zasobu nieruchomości Skarbu Państwa (tj. stanowiących własność Skarbu Państwa nie oddanych w użytkowanie wieczyste/trwały zarząd) nie ujęto danych dotyczących informacji o zgłoszonych roszczeniach do nieruchomości oraz informacji o toczących się postępowaniach administracyjnych i sądowych, tj. informacji, o których mowa w art. 23 ust. 1c pkt 6 i 7 ww. ustawy o gospodarce nieruchomościami,*
 - *w ewidencji prowadzonej dla nieruchomości Skarbu Państwa oddanych w użytkowanie wieczyste nie ujęto informacji o zgłoszonych roszczeniach do nieruchomości, informacji o toczących się postępowaniach administracyjnych i sądowych oraz daty ostatniej aktualizacji opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości, tj. informacji, o których mowa w art. 23 ust. 1c pkt 5, 6 i 7 w związku z art. 23 ust. 1b ustawy o gospodarce nieruchomościami.*

Zadania związane z gospodarką nieruchomościami Skarbu Państwa, w tym ewidencjonowania nieruchomości oddanych w użytkowanie wieczyste, należały do pracowników Wydziału Gospodarki Nieruchomościami. Nadzór w tym zakresie sprawował Naczelnik tego Wydziału.

Wniosek nr 7

Uzupełnić ewidencję nieruchomości Skarbu Państwa:

- wchodzących do zasobu - o informacje o zgłoszonych roszczeniach do nieruchomości oraz informacje o toczących się postępowaniach administracyjnych i sądowych, tj. informacje, o których mowa w art. 23 ust. 1c pkt 6 i 7 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2021 r. poz. 1899 z późn. zm.),
- oddanych w użytkowanie wieczyste - o informacje o zgłoszonych roszczeniach do nieruchomości, informacje o toczących się postępowaniach administracyjnych i sądowych oraz o dacie ostatniej aktualizacji opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości, tj. informacje, o których mowa w art. 23 ust. 1c pkt 5, 6 i 7 w związku z art. 23 ust. 1b ww. ustawy o gospodarce nieruchomościami.

- *W latach 2017-2021 (do dnia zakończenia kontroli), nie prowadzono pozabilansowej ewidencji nieruchomości wchodzących w skład zasobu Skarbu Państwa. Naruszono tym art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2016 r., poz. 1047 z późn. zm.) w związku z załącznikiem nr 1 do zarządzenia Nr 277/2019 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 14 marca 2019 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu zarządzenia Nr 703/2012 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 24 lutego 2012 r. w sprawie wprowadzenia zasad (polityki) rachunkowości w Urzędzie Miasta Siemianowice Śląskie. Zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości, jednostki obowiązane są stosować przyjęte zasady (politykę) rachunkowości, rzetelnie i jasno przedstawiając sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy. Z kolei, zgodnie z polityką rachunkowości, na kontach pozabilansowych ujmowane są m.in. inne środki trwałe. Do konta 090 „Inne środki trwałe” zaprowadzono m.in. konto analityczne 090-90 „Środki trwałe Skarbu Państwa”.*

Zgodnie z wyjaśnieniami pracowników Urzędu, informacje na temat mienia Skarbu Państwa przekazane zostały do Urzędu Miasta Siemianowice Śląskie w efekcie reformy administracyjnej kraju w formie nieuwzględniającej ich wartości. Powyższe skutkowało posiadaniem na ich temat jedynie wiedzy ilościowej (nr działki, ewentualnie powierzchnia), a nie jakościowej (np. wartość). Ze względu na powyższe, dane dotyczące wartości przekazywane są sukcesywnie, po powzięciu takiej wiedzy. Zauważyć należy również, że nie były nigdy przewidziane żadne środki finansowe dedykowane do określenia wartości tychże nieruchomości.(...)”.

Przyczyną powyższej nieprawidłowości, było zaniechanie przekazania z Wydziału Gospodarki Nieruchomościami do Wydziału Finansowo-Budżetowego informacji o zmianach w stanie mienia Skarbu Państwa innych niż oddanych w użytkowanie wieczyste, w trwałe zarząd, celem ujęcia środków trwałych w pozabilansowej ewidencji księgowej.

Zadania związane z gospodarką nieruchomościami Skarbu Państwa należały do pracowników Wydziału Gospodarki Nieruchomościami. Nadzór w tym zakresie sprawował Naczelnik tego Wydziału.

Wniosek nr 8

Ująć w pozabilansowej ewidencji Urzędu Miasta na koncie 090-90 „Środki trwałe Skarbu Państwa” wartości nieruchomości wchodzących w skład zasobu Skarbu Państwa, stosownie do art. 4 ust. 1 w związku z art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r., poz. 217 z późn. zm.) oraz do postanowień załącznika nr 1 do zarządzenia Nr 277/2019 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 14 marca 2019 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu zarządzenia Nr 703/2012 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 24 lutego 2012 r. w sprawie wprowadzenia zasad (polityki) rachunkowości w Urzędzie Miasta Siemianowice Śląskie z późn. zm.

W zakresie podatku od nieruchomości:

- *W deklaracjach na podatek od nieruchomości na lata 2017 - 2021 dotyczących Skarbu Państwa, złożonych do Urzędu Miasta Siemianowice Śląskie przez Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie wykonującego zadania z zakresu administracji publicznej, nie ujęto nieruchomości Skarbu Państwa położonych na terenie Miasta Siemianowice Śląskie, co do których nie wydano ostatecznych decyzji potwierdzających nabycie własności z mocy prawa przez Miasto Siemianowice Śląskie, na podstawie wymogów ustawy z dnia 10 maja 1990 r. przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (Dz. U. Nr 32, poz. 191 z późn. zm.).*

Powyższe dotyczyło nieruchomości o powierzchni 16.4892 ha (na 2017 r.), 22,4656 ha (na 2018 r.), 23,5563 ha (na 2019 r.), 25,2657 ha (na 2020 r.), 25.2569 ha (na 2021 r.).

Naruszono tym art. 2 ust. 1 pkt 1 oraz art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1785 z późn. zm.), na podstawie których opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości podlegają m.in. grunty stanowiące własność osoby prawnej.

Dopóki nie zostanie wydana ostateczna decyzja przewidziana w art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych, dopóty w sprawie o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym sąd nie może ustalić faktu nabycia nieruchomości przez gminę na podstawie art. 5 ust. 1 tej ustawy. Decyzja komunalizacyjna stanowi podstawę wpisu prawa własności do ksiąg wieczystych oraz do ewidencji gruntów i budynków.

Zgodnie z art. 21 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz.U. z 2017 r. poz. 2101 z późn. zm.), podstawę wymiaru podatków stanowią dane zawarte w ewidencji gruntów i budynków.

Zgodnie z ww. ewidencją gruntów i budynków powyższe nieruchomości należały do Skarbu Państwa.

Zgodnie z wyjaśnieniami pracowników Urzędu, w deklaracjach na podatek od nieruchomości Skarbu Państwa na lata 2017 - 2021 nie wykazano do opodatkowania wszystkich nieruchomości, gdyż według pisma Wojewody Śląskiego z dnia 11.07.2014 o numerze NWII.3111.31.1.2014, zgodnie z art. 228 ustawy o gospodarce nieruchomościami w zasobie nieruchomości Skarbu Państwa nie ewidencjonuje się nieruchomości, które na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 maja 1990 r. stały się z mocy prawa własnością gmin, lecz co do

których nie zostały wydane ostateczne decyzje potwierdzające nabycie własności. W konsekwencji, obowiązek podatkowy w podatku od nieruchomości, w stosunku do których istnieją przesłanki ich komunalizacji na mocy powołanego powyżej przepisu, nie spoczywa na Skarbie Państwa – staroście wykonującym zadania z zakresu administracji publicznej (prezydencie w mieście na prawach powiatu), gdyż nieruchomości te nie stanowią zasobu Skarbu Państwa. (...)

Ponadto, do deklaracji na podatek od nieruchomości Skarbu Państwa na 2020 r. i na 2021 r. nie dołączono załącznika ZD1 – dane o przedmiotach opodatkowania podlegających opodatkowaniu oraz załącznika ZD2 – dane o przedmiotach opodatkowania zwolnionych z opodatkowania.

Organ podatkowy pismem z dnia 25 maja 2021 r. skierowanym do Naczelnika Wydziału Gospodarki Nieruchomościami, poinformował o konieczności złożenia załączników ZDN-1, ZDN-2 do deklaracji na podatek od nieruchomości na 2020 r. i 2021 r.

Zgodnie z art. 6 ust. 9 pkt 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1170 z późn. zm.), osoby prawne, jednostki organizacyjne oraz spółki niemające osobowości prawnej, jednostki organizacyjne Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, a także jednostki organizacyjne Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe są obowiązane składać, w terminie do dnia 31 stycznia, organowi podatkowemu właściwemu ze względu na miejsce położenia przedmiotów opodatkowania, deklaracje na podatek od nieruchomości na dany rok podatkowy, sporządzone na formularzu według ustalonego wzoru, a jeżeli obowiązek podatkowy powstał po tym dniu - w terminie 14 dni od dnia zaistnienia okoliczności uzasadniających powstanie tego obowiązku. Obowiązek składania deklaracji na podatek od nieruchomości dotyczy również podatników korzystających ze zwolnień na mocy przepisów niniejszej ustawy.

Zadania w zakresie przygotowania danych do deklaracji na podatek od nieruchomości w zakresie mienia Skarbu Państwa należały do pracowników Wydziału Gospodarki Nieruchomości. Nadzór w tym zakresie sprawował Naczelnik Wydziału.

Zadania w zakresie weryfikacji danych do deklaracji na podatek od nieruchomości w zakresie mienia Skarbu Państwa należały do pracowników Referatu Podatków. Nadzór w tym zakresie sprawował Kierownik tego Referatu.

Wniosek nr 9

Zweryfikować prawidłowość deklaracji na podatek od nieruchomości Skarbu Państwa, sporządzonych przez Miasto Siemianowice Śląskie, stosownie do art. 274a § 1, art. 272 pkt 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1325 z późn. zm.) w związku z art. 2 ust. 1 pkt 1, art. 3 ust. 1 pkt 1 i art. 6 ust. 9 pkt 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1170 z późn. zm.) oraz wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Miasta Siemianowice Śląskie, w zakresie przepływu informacji pomiędzy poszczególnymi komórkami organizacyjnymi, celem prawidłowego opodatkowania tych nieruchomości, mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305 z późn. zm.).

– Zaniechano wezwania przez organ podatkowy do złożenia wyjaśnień lub złożenia korekty deklaracji na podatek od nieruchomości. Zgodnie z art. 274a § 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2020 r., poz. 1325) w razie wątpliwości, co do poprawności złożonej deklaracji, organ podatkowy może wezwać do udzielenia, w wyznaczonym terminie, niezbędnych wyjaśnień lub uzupełnienia deklaracji, wskazując przyczyny podania w wątpliwość rzetelności danych w niej zawartych. W myśl art. 272 pkt 3 ww. ustawy, organy podatkowe pierwszej instancji dokonują czynności sprawdzających, mających na celu ustalenie stanu faktycznego w zakresie niezbędnym do stwierdzenia zgodności z przedstawionymi dokumentami. Ponadto, organ podatkowy nie skorzystał z możliwości przeprowadzenia u ww. podatników kontroli podatkowej, o której mowa w art. 281 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa. Zgodnie z przytoczonym przepisem, organy podatkowe pierwszej instancji mogą również przeprowadzić kontrolę podatkową u podatników. Zgodnie z art. 281 § 2 ww. ustawy, celem kontroli podatkowej jest sprawdzenie, czy kontrolowani wywiązują się z obowiązków wynikających z przepisów prawa podatkowego. Powyższe dotyczyło następujących podatników:

➤ podatnika o nr ewidencyjnym 1045, który w deklaracji na rok podatkowy 2020 nie wykazał do opodatkowania przyłączy wodno-kanalizacyjnych, elektrycznych. W załączniku do deklaracji wykazał m.in. budynek biurowy, magazynowy, gospodarczy a także budowle - drogi, ogrodzenie. W złożonych w czasie kontroli wyjaśnieniach podatnik stwierdził, że przyłącza wodno-kanalizacyjne, sieci elektryczne oraz oświetlenie zewnętrzne znajdują się na terenie posesji, ale nie są własnością Spółki, dlatego też nie zostały ujęte w deklaracji podatku do nieruchomości. Dodatkowo podatnik stwierdził, iż posiada inne budowle - ogrodzenie zamontowane w 2020 r. oraz garaż blaszany postawiony w 2019 r., które nie zostały ujęte w złożonych deklaracjach. W związku z powyższym, podatnik dokonał korekty deklaracji podatkowej za lata 2020 - 2021 oraz wpłacił 734 zł.

➤ podatnika o nr ewidencyjnym 404, który w deklaracji na podatek od nieruchomości na rok 2021 nie wskazał ogrodzenia i parkingu, a także hali chłodzenia oraz estakady. Z ogólnodostępnej strony internetowej podatnika wynika, że nieruchomość podatnika jest ogrodzona, na nieruchomości urządzony jest parking dla samochodów osobowych. Podatnik wyjaśnił, że co prawda posiada ogrodzenie jednakże nie podlega opodatkowaniu. Zdaniem podatnika ogrodzenie Spółki stanowi ogrodzenie szerokiego pasa gruntu, które w żaden sposób nie jest powiązane z innym obiektem budowlanym. Brak jest zatem możliwości wskazania obiektu budowlanego, którego użytkowanie zgodnie z przeznaczeniem miałoby zapewnić ogrodzenie, a wskazanie takiego obiektu jest konieczne dla uznania ogrodzenia za obiekt opodatkowany. Spółka złożyła wyjaśnienia, w których wskazała, iż posiada wcześniej nieopodatkowane place postojowe i drogi na terenie zakładu, jednocześnie składając uzupełnione o powyższe składniki korekty deklaracji na podatek od nieruchomości za lata 2012 - 2017. W deklaracjach za kolejne lata (2018 - 2021) Spółka ujęła wskazane składniki budowli w pozycji drogi wewnętrzne.

Ponadto, z akt sprawy wynikało, że w grudniu 2019 r. zakończono wszystkie prace związane z budową przez podatnika hali chłodzenia oraz wykonaniem estakady objętej pozwoleniem na budowę.

Zgodnie z wyjaśnieniami pracowników, zdaniem podatnika obowiązek podatkowy w stosunku do przedmiotowych obiektów powstanie od 2021 r. z uwagi na fakt, iż wniosek o pozwolenie na użytkowanie został złożony w piśmie z dnia 06.02.2020 r.

W trakcie kontroli w dniu 14 lipca 2021 r. podatnik złożył pismo przewodnie do korekty deklaracji. Z treści pisma wynika m.in., że koszt wykonania konstrukcji estakady wyniósł 119 580,50 zł. Zatem wartość ta stanowi wartość rynkową tej konstrukcji i stanowi podstawę opodatkowania podatkiem od nieruchomości. Z korekty deklaracji za 2021 r. wynika, że dokonano przypisu w kwocie 2.392 zł. Podatnik nie złożył korekty w zakresie roku 2020 zarówno w zakresie hali chłodzenia jak i estakady, tym samym podtrzymując stanowisko, że obowiązek podatkowy nie powstał od roku 2020 a od 1 stycznia 2021 r. Podatnik w żadnym zakresie nie odniósł się do opodatkowania ogrodzenia wokół zakładu produkcyjnego.

Zgodnie z art. 6 ust 1 i 2 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1170) obowiązek podatkowy powstaje od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym powstały okoliczności uzasadniające powstanie tego obowiązku. Jeżeli okolicznością, od której jest uzależniony obowiązek podatkowy, jest istnienie budowli albo budynku lub ich części, obowiązek podatkowy powstaje z dniem 1 stycznia roku następującego po roku, w którym budowa została zakończona albo w którym rozpoczęto użytkowanie budowli albo budynku lub ich części przed ich ostatecznym wykończeniem.

Powstanie obowiązku podatkowego w podatku od nieruchomości uzależnione jest od faktu zakończenia prac związanych ze wznoszeniem obiektu budowlanego lub od rozpoczęcia jego użytkowania przed ostatecznym zakończeniem robót, gdyż art. 6 ust. 2 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych nie odwołuje się do momentu uzyskania jakiegokolwiek decyzji administracyjnej, ale do okoliczności faktycznej, tj. zakończenia robót budowlanych polegających na budowie nowego obiektu.

W dodatkowych wyjaśnieniach złożonych w trakcie kontroli podatnik uznał, że ogrodzenie wraz z bramami podlega opodatkowaniu i złożył stosowne korekty deklaracji podatkowych oraz dokonał wpłaty przelewem z dnia 9 sierpnia 2021 r. kwoty 4 718 zł.

➤ *podatnika o nr ewidencyjnym 364 prowadzącego działalność gospodarczą. Na ogólnodostępnej stronie internetowej podatnika zamieszczono decyzję z dnia 27 maja 2016 nr 1014/05/2016 na prowadzenie instalacji do mechanicznego przetwarzania odpadów komunalnych oraz przetwarzania zebranych odpadów zielonych i innych ulegających biodegradacji. Z treści decyzji wynika m.in., że część mechaniczna obejmuje wagę samochodową, plac rozładunkowy i plac magazynowy, część biologiczna to m.in. sieć kanalizacyjna.*

W deklaracji na rok podatkowy 2021 podatnik nie deklarował do opodatkowania wagi samochodowej, placu rozładunkowego i placu magazynowego, zbiorników retencyjnych, oświetlenia zewnętrznego, ogrodzenia wraz z bramą wjazdową, sieci kanalizacyjnej, elektrycznej.

W złożonych w czasie kontroli wyjaśnieniach, Spółka poinformowała o istnieniu budowli, które nie zostały wykazane w złożonych deklaracjach (t.j. rozdzielnia, instalacja energetyczna, linia średniego napięcia, waga, kanalizacja i zbiornik wód opadowych), a następnie w dniu 6 lipca 2021 r. złożyła stosowne korekty deklaracji za lata 2016 - 2021, powiększając wartość budowli o wskazane składniki (zwiększenie zobowiązania podatkowego o kwotę 59.458,00 zł) oraz w dniu 7 lipca 2021 r. dokonała wpłaty należnego podatku.

- *podatnika o nr ewidencyjnym 321, który w załączniku do deklaracji na rok podatkowy 2021 nie wykazał wagi samochodowej. Podatnik na ogólnodostępnej stronie internetowej opublikował decyzję Prezydenta Miasta Siemianowice nr IR-0S.6233.12.2014 z dnia 4 kwietnia 2014 r. – pozwolenie na wytwarzanie odpadów z uwzględnieniem zbierania i przetwarzania odpadów. W decyzji stwierdzono m.in., że na nieruchomości wyodrębnione zostaną następujące strefy wraz z obiektami, których łączna powierzchnia zabudowy wynosi 5.303,75 m², w tym budynek biurowy z wagą samochodową. W udzielonych w czasie kontroli wyjaśnieniach stwierdzono, że podatnik złoży korekty deklaracji na podatek od nieruchomości za lata 2016 - 2021. W dniu 6 lipca 2021 r. wpłacono należny podatek w wysokości 18.008,00 zł.*

- *podatnika o nr ewidencyjnym 204 prowadzącego działalność gospodarczą. W załączniku do deklaracji na rok podatkowy 2021 /budowle/ podatnik nie deklarował wagi samochodowej. Na ogólnodostępnej stronie internetowej podatnik zamieścił instrukcję przyjęcia towaru, w której określił m.in., że w danym dniu przyjmowane są ciężarówki, które przyjadą i zgłoszą obecność na wadze w określonych godzinach, a kierowca zobowiązany jest wjechać na wagę i zgłosić się do okienka wagowego oraz poinformować o dostarczeniu złomu. W udzielonych wyjaśnieniach stwierdzono, że w związku z nieujęciem wagi samochodowej w wykazywanych budowlach, w dniu 6 lipca 2021 r. podatnik dokonał stosownych korekt deklaracji na podatek od nieruchomości za lata 2016 - 2020 (zwiększenie zobowiązania podatkowego o kwotę 13.000,00 zł) oraz w dniu 6 lipca 2021 r. dokonał wpłaty należnego podatku wraz z odsetkami w kwocie 16.647 zł.*

- *podatnika o nr ewidencyjnym 146, który, jak wynika z ogólnodostępnej strony internetowej, prowadzi działalność gospodarczą w zakresie handlu węglem. Podatnik złożył deklarację podatkową na rok podatkowy 2021. W załączniku do deklaracji /budowle/ podatnik nie deklarował wagi samochodowej. W udzielonych w czasie kontroli wyjaśnieniach podatnik stwierdził, iż składa skorygowane deklaracje na podatek od nieruchomości za lata 2016 - 2021 z uwzględnieniem w wartościach wagi samochodowej. W dniu 26 lipca 2021 r. wpłacono kwotę 12 237 zł.*

- *podatnika o nr ewidencyjnym 127, który złożył deklarację na podatek od nieruchomości na rok podatkowy 2021. W załączniku do deklaracji podatnik nie wykazał sieci gazowych, dróg wewnętrznych, placów składowych. W złożonych w czasie kontroli wyjaśnieniach stwierdzono, że Spółka poinformowała, że nie wszystkie posiadane budowle zostały ujęte w składanych deklaracjach, jednocześnie deklarując, iż stosowne korekty deklaracji w tym zakresie zostaną złożone w terminie do 7 dni. Podatnik pismem z dnia 2 lipca 2021 r. przedłożył ewidencję środków trwałych oraz deklaracje za lata 2016 - 2021 skorygowane o brakujące budowle, tj. drogi i place, zewnętrzne oświetlenie terenu, elementy ogrodzenia, ogrodzenie wraz z bramą, betonowe ogrodzenie, linia kablowa podziemna. W wyniku sporządzonych korekt, zobowiązanie podatkowe uległo zwiększeniu o kwotę 39.628,00 zł. Podatnik dokonał wpłaty przelewem z dnia 21 lipca 2021 r. kwoty 19.859 zł należnego podatku od nieruchomości za lata 2016, 2017, 2018 oraz 29 lipca 2021 r. podatek za lata 2019 do czerwca 2021 w łącznej kwocie 16.473 zł.*

➤ podatnika o nr ewidencyjnym 127 prowadzącego działalność gospodarczą. Podatnik złożył deklaracje na podatek od nieruchomości na rok podatkowy 2020, jednakże nie wykazał wagi samochodowej. W złożonych wyjaśnieniach podatnik stwierdził, że posiada poza wymienionymi w składanych deklaracjach na podatek inne niewykazywane budowle związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, w następstwie czego zostaną złożone korekty deklaracji za lata 2016 - 2021.

Podatnik dokonał korekty deklaracji oraz wpłacił należny podatek wraz z odsetkami w łącznej kwocie 39.172 zł.

➤ podatnika o nr ewidencyjnym 50, który w załączniku do deklaracji na rok podatkowy 2021 nie wykazał parkingu, dróg wewnętrznych, oświetlenia zewnętrznego, ogrodzenia, sieci gazowych, kanalizacyjnych, elektrycznych, p.poż, telekomunikacyjnych.

W trakcie kontroli w dniu 2 lipca 2021 r. Spółka poinformowała, że posiada budowle i urządzenia techniczne niewykazywane w deklaracji na podatek od nieruchomości, t.j.: droga wewnętrzna, parking, szlaban, przyłącze gazu, część ogrodzenia, słupy elektryczne.

Złożono korekty deklaracji na podatek od nieruchomości za lata 2016 - 2021. W dniu 23 lipca 2021 r. dokonano wpłaty przelewem kwoty 67.050 zł należności głównej wraz z odsetkami.

➤ podatnika o nr ewidencyjnym 1061, który w załączniku do deklaracji podatkowej na rok 2021 nie zadeklarował sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, elektrycznej, gazowej, centralnego ogrzewania.

W udzielonych w czasie kontroli wyjaśnieniach stwierdzono, że podatnik dokonał stosownych korekt deklaracji na podatek od nieruchomości za lata 2019 - 2021 (zwiększenie zobowiązania podatkowego o kwotę 107,00 zł) deklarując dodatkowo przyłącze wody w składnikach posiadanych budowli. Przelewem z dnia 9 lipca 2021 r. podatnik dokonał wpłaty w wysokości 6.000 zł.

➤ podatnika o nr karty kontowej 62283/974 (osoba fizyczna, prowadząca działalność gospodarczą), dzierżawiącego od Gminy Miasta Siemianowice Śląskie nieruchomość gruntową o pow. 4348 m² obejmującą część działki o nr geodezyjnym 21-4733/293, z przeznaczeniem na prowadzenie parkingu strzeżonego na podstawie kolejno umów: nr RI.6845.1.44.2016 z dnia 31 maja 2019 r. zawartej na okres od dnia 1 czerwca 2019 do 31 maja 2020 r., nr RI.6845.1.44.2016 z dnia 29 maja 2020 r. zawartej na okres od 1 czerwca 2020 r. do dnia 31 maja 2021 r. oraz nr RI.6845.1.144.2016 z dnia 4 czerwca 2021 r. zawartej na okres od 1 czerwca 2021 r. do dnia 31 maja 2024 r., gdzie przedmiot dzierżawy stanowiła ta sama nieruchomość.

Zgodnie z treścią wniosku dzierżawcy z dnia 21 lutego 2020 r. o przedłużenie umowy dzierżawy z 2019 r. podatnik od 1993 r. na dzierżawionym terenie prowadzi działalność gospodarczą – parking strzeżony całodobowy od 1993 r. W związku z wykonywaną działalnością, celem dostosowania terenu do potrzeb klientów, poniósł nakłady finansowe – parking jest ogrodzony, utwardzony, wyposażony w system 10 kamer, elektryczną roгатkę, zmieniono oświetlenie na lampy LED.

Zgodnie z informacją w sprawie podatku od nieruchomości złożoną na rok 2004, podatnik w przedmiotach opodatkowania zadeklarował jedynie pow. 4348 m² gruntów wraz pow. 8 m² budynków związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, co stanowiło dla organu podatkowego podstawę wymiaru na lata objęte kontrolą, tj. 2017 - 2021.

W toku kontroli, w dniu 20 lipca 2021 r., organ podatkowy wezwał podatnika do złożenia wyjaśnień dotyczących posiadanych przez podatnika budowli lub ich części związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej podlegających opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości, a w szczególności ogrodzenia wraz z bramą wjazdową, utwardzenia terenu, zamontowanych kamer. W odpowiedzi na powyższe podatnik złożył stosowną informację w sprawie podatku od nieruchomości na 2016 rok, wskazując wartość rynkową posiadanych budowli związanych z działalnością gospodarczą w łącznej kwocie 4.000 zł. W dniu 21 lipca 2021 r. wydane zostały decyzje nr FP. N/101570 za 2016 - 2021 w łącznej kwocie 480 zł.

➤ *podatnika o nr karty kontowej 32373 (osoba fizyczna, prowadząca działalność gospodarczą), dzierżawiącego od Gminy Miasta Siemianowice Śląskie nieruchomość gruntową o pow. 432 m² obejmującą część działki o nr geodezyjnym 21-4733/293, z przeznaczeniem na prowadzenie parkingu strzeżonego na podstawie kolejno umów: nr RI.6845.1.148.2017 z dnia 14 grudnia 2017 r. zawartej na okres od dnia 15 grudnia 2017 do 14 grudnia 2018 r., nr RI.6845.1.148.2017 z dnia 31 maja 2019 r. zawartej na okres od 1 czerwca 2019 r. do dnia 31 maja 2020 r., nr RI.6845.1.1448.2015 z dnia 29 maja 2020 r. zawartej na okres od 1 czerwca 2020 r. do dnia 31 maja 2021 r. oraz nr RI.6845.1.148.2015 z dnia 4 czerwca 2021 r. zawartej na okres od 1 czerwca 2021 r. do dnia 31 maja 2024 r., gdzie przedmiot dzierżawy stanowiła ta sama nieruchomość. Za okres od 15 grudnia 2018 r. do 31 maja 2019 r. dzierżawcy naliczona została opłata z tytułu bezumownego korzystania.*

Zgodnie z rzutem wygenerowany z Systemu Informacji Przestrzennej Miasta Siemianowice Śląskie, przedmiotowa nieruchomość stanowi teren utwardzony, ogrodzony, wydzielony bramą wjazdową, z wyznaczonym miejscami postojowymi, drogami wewnętrznymi, oświetlony, na terenie której posadowiona jest wiata.

Podatnik natomiast w informacji w sprawie podatku od nieruchomości złożonej na rok 2009 w przedmiot opodatkowania zadeklarował jedynie pow. 432 m² gruntów związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. Powyższe stanowiło dla organu podatkowego podstawę wymiaru na lata objęte kontrolą, tj. 2017 - 2021.

W toku kontroli, w dniu 20 lipca 2021 r., organ podatkowy wezwał podatnika do złożenia wyjaśnień dotyczących posiadanych budowli lub ich części związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej podlegających opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości.

Do dnia zakończenia czynności kontrolnych wyjaśnień w sprawie nie złożono.

W myśl art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1785 z późn. zm.), opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości podlegają budowle lub ich części związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Zadania w zakresie analizy prawidłowości złożonych deklaracji podatkowych oraz opracowywania decyzji w sprawie podatku od nieruchomości wykonywali pracownicy Referatu Podatków, nadzór w tym zakresie sprawował Kierownik Referatu Podatków.

Wniosek nr 10

Podjąć dalsze czynności celem ustalenia prawidłowości opodatkowania nieruchomości pozostających w posiadaniu podatnika o nr 404 i 32373, a w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości wszcząć w trybie art. 165 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1325) postępowanie podatkowe w celu prawidłowego określenia podstawy opodatkowania, mając na uwadze przepisy art. 1a

ust. 1 pkt 1, art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1170 z późn. zm.).

Wniosek nr 11

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Referatu Podatków w zakresie prawidłowego dokonywania weryfikacji prawidłowości składanych deklaracji na podatek od nieruchomości oraz wydawanych decyzji w sprawie wymiaru podatku od nieruchomości, stosownie do art. 272 pkt 2, pkt 3 oraz art. 274a § 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1325 z późn. zm.), art. 1a ust. 1 pkt 1, art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1170 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 ust. 1 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2021 r., poz. 305 z późn. zm.).

W zakresie ksiąg rachunkowych:

- *W latach od 2017 r. do dnia zakończenia kontroli, niebieżąco prowadzono księgi rachunkowe Urzędu Miasta w Siemianowicach Śląskich w zakresie kosztów środków trwałych w budowie i rozliczania tych kosztów na uzyskane efekty zadań zrealizowanych w latach 2017-2019 oraz środków trwałych. Naruszono tym art. 20 ust. 1 i art. 24 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2016 r., poz. 1047 z późn. zm.). Zgodnie z przytoczonymi przepisami, do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym. Księgi rachunkowe uznaje się za prowadzone bieżąco, jeżeli: pochodzące z nich informacje umożliwiają sporządzenie w terminie obowiązujących jednostkę sprawozdań finansowych i innych, sprawozdań oraz dokonanie rozliczeń finansowych. Było to również niezgodne z zasadami funkcjonowania kont 080 „Środki trwale w budowie”, 011 „Środki trwale” określonymi w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r. poz. 289 z późn. zm.). Od stycznia 2018 r. zasady funkcjonowania ww. kont zostały opisane w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2017 r., poz. 1911 z późn. zm.). Tożsame zasady określono w zakładowym planie kont stanowiącym załącznik nr 6 do zarządzenia Nr 277/2019 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 14 marca 2019 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu zarządzenia Nr 703/2012 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 24 lutego 2012 r. w sprawie wprowadzenia zasad (polityki) rachunkowości w Urzędzie Miasta Siemianowice Śląskie z późn. zm.*

Powyższe polegało na:

- przyjęciu w kwietniu 2021 r. na stan środków trwałych Urzędu Miasta Siemianowice Śląskie kosztów czterech zadań inwestycyjnych, na podstawie dowodów OT w łącznej wysokości 2.419.404,83 zł, pomimo iż zgodnie z protokołami odbioru końcowego zadania te zostały zakończone w 2017 r. i w 2019 r.,
- nieprzyjęciu, do dnia zakończenia kontroli, na stan środków trwałych Urzędu Miasta Siemianowice Śląskie kosztów inwestycyjnych dotyczących dwóch zadań o łącznej wartości 563.057,10 zł, pomimo iż zostały one, zgodnie z protokołami odbioru końcowego, zakończone i przyjęte do używania w 2019 r.

Z wyjaśnień pracowników Urzędu wynikało, że na zadania inwestycyjne zakończone na podstawie protokołów odbioru końcowego z 2017 r. i 2019 r. nie zostały sporządzone dowody OT z powodu niedopatrzenia komórki merytorycznie odpowiedzialnej za wystawianie dowodów OT – Przyjęcia środka trwałego. Z kolei zadania inwestycyjne z 2018 r. zgodnie z protokołami odbioru końcowego obejmowały jedynie wykonanie dróg tymczasowych rozliczone zostaną po zrealizowaniu całości robót budowlanych polegających na wykonaniu dróg już docelowych. Ponadto wskazano, że zadania te zostały zrealizowane, rozliczone i oddane do użytkowania w 2019 r.

Zgodnie z § 4 pkt 18, 19, 20 i 31 Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów finansowo – księgowych stanowiącej załącznik nr 2 do zarządzenia Nr 277/2019 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 14 marca 2019 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu zarządzenia Nr 703/2012 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 24 lutego 2012 r. w sprawie wprowadzenia zasad (polityki) rachunkowości w Urzędzie Miasta Siemianowice Śląskie z późn. zm., zwiększenie stanu wartości początkowej środków trwałych następuje z tytułu m.in. przyjęcia środków trwałych w budowie (inwestycji).

Nakłady inwestycyjne określone w dowodach OT, wystawionych przez komórki organizacyjne realizujące inwestycje, przed oddaniem do księgowania, muszą być potwierdzone przez Referat Finansowo-Księgowy, co do zgodności poniesionych kosztów. Na dowodach OT należy umieścić nr zadania inwestycyjnego z planu finansowego. Po zakończeniu zadania inwestycyjnego dowody OT wystawione są w 3 egzemplarzach przez komórki organizacyjne realizujące zadania inwestycyjne. Dowód OT, podpisany przez kierującego komórką organizacyjną która realizuje zadanie inwestycyjne, przekazywany jest do Wydziału Gospodarki Nieruchomościami. Dowód OT podpisuje Naczelnik Wydziału Gospodarki Nieruchomościami kierujący komórką organizacyjną, któremu powierzono dany składnik majątkowy. Komplet 3 szt. Druków OT Wydział Gospodarki Nieruchomościami przesyła niezwłocznie do Referatu Finansowo Księgowego celem księgowania.

Za sporządzanie i niezwłoczne dostarczanie dokumentów księgowych związanych ze zmianą w stanie majątku trwałego, nabyciem, zbyciem do Referatu Finansowo-Księgowego celem ujęcia w ewidencji księgowej odpowiedzialny jest właściwy merytorycznie pracownik a z racji nadzoru naczelnik lub kierownik komórki organizacyjnej realizującej operację gospodarczą.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 oraz ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, jednostki obowiązane są stosować przyjęte zasady (politykę) rachunkowości, rzetelnie i jasno przedstawiając sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy oraz obowiązane są do okresowego ustalania drogą inwentaryzacji rzeczywistego stanu aktywów i pasywów.

Ponadto, w wyniku nieterminowego rozliczenia nakładów inwestycyjnych i nie przenoszenia zdalnych do użytku i faktycznie używanych środków trwałych brak było ujmowania w księgach rachunkowych Urzędu kosztów amortyzacji oraz wartości ich umorzenia.

W wyniku zaniechania sporządzenia dowodów OT w latach 2018-2019 oraz nieterminowego sporządzenia tych dowodów w latach 2017-2020, zawyżono wartość środków trwałych w budowie wykazanych w bilansach Urzędu Miasta Siemianowice Śląskie wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 r. i 31 grudnia 2018 r. o kwotę 1.728.255,92 zł, wg stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. i 2020 r. o kwotę 2.982.461,93 zł.

Powyższe świadczyło także o nieprawidłowo przeprowadzonej inwentaryzacji w drodze weryfikacji konta 080 wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 r., 2018 r., 2019 r. i 2020 r.

Zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o rachunkowości, jednostki przeprowadzają na ostatni dzień każdego roku obrotowego inwentaryzację środków trwałych, do których dostęp jest znacznie utrudniony, gruntów oraz praw zakwalifikowanych do nieruchomości, należności spornych i wątpliwych, a w bankach również należności zagrożonych, należności i zobowiązań wobec osób nieprowadzących ksiąg rachunkowych, z tytułów publicznoprawnych, a także aktywów i pasywów niewymienionych w art. 26 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz wymienionych w art. 26 ust. 1 pkt 1 i 2, jeżeli przeprowadzenie ich spisu z natury lub uzgodnienie z przyczyn uzasadnionych nie było możliwe - drogą porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i weryfikacji wartości tych składników.

Naczelnik Wydziału Infrastruktury Drogowej przeprowadzając inwentaryzację środków trwałych w budowie, na protokołach z inwentaryzacji potwierdził wysokość kosztów inwestycyjnych za lata 2017-2020, w tym m. in. na dzień 31.12.2020 r. potwierdził wysokość kosztów inwestycyjnych dla zadań:

- wymiana nawierzchni na wybranych odcinkach ul. Krupanka,*
- budowa miejsc parkingowych i chodników w Mieście,*
- Modernizacja i przebudowa miejsc postojowych, chodników i ulic,*
- Budowa miejsc postojowych, parkingów oraz modernizacja chodników i ulic w mieście w wybranych lokalizacjach,*
- Wykonanie drogi tymczasowej: Jagielly-Węglowa,*
- Budowa miejsc postojowych, parkingów oraz modernizacja chodników w mieście – projekty nowych parkingów.*

Z wyjaśnień pracowników Urzędu wynikało, że w latach 2018-2020 niepoprawnie została przeprowadzona inwentaryzacja środków trwałych, a w konsekwencji w 2021 r. dołożono wszelkiej staranności aby na wszystkie środki trwałe, które zostały zweryfikowane zostały wydane dowody OT.

Zgodnie z § 2 Instrukcji Inwentaryzacyjnej stanowiącej załącznik nr 4 do zarządzenia Nr 277/2019 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 14 marca 2019 r., rzeczywisty stan aktywów i pasywów ustala się w drodze m.in. weryfikacji prawidłowości stanów aktywów i pasywów wynikających z ksiąg rachunkowych Urzędu oraz Organu przez porównanie ich z odpowiednimi dokumentami. Weryfikacja środków trwałych w budowie (inwestycji) polega na sprawdzeniu czy koszty inwestycji zostały kompletnie ujęte, właściwie wyceniono uzyskane z inwestycji środki trwałe oddane do użytkowania. Sporządzone zestawienia przez Referat

Finansowo Księgowy kosztów prowadzonych zadań inwestycyjnych z podziałem na poszczególne zadania potwierdzają lub wnoszą uwagi naczelnik lub kierownik komórki organizacyjnej, prowadzący zadanie inwestycyjne.

Osobą odpowiedzialną za wystawienie dowodów OT oraz dokonanie weryfikacji konta 080 był Inspektor Wydziału Infrastruktury Drogowej. Nadzór w tym zakresie sprawował Naczelnik tego Wydziału.

Wniosek nr 12

Rozliczyć w księgach rachunkowych Urzędu Miasta w Siemianowicach Śląskich na koncie 080 „Środki trwałe w budowie” koszty inwestycji zakończonych i oddanych do użytkowania oraz wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu w zakresie terminowego przedkładania dokumentów OT do Referatu Finansowo-Księgowego w celu bieżącego ich ujmowania w księgach rachunkowych oraz prawidłowego wykazania w bilansie Urzędu, stosownie do art. 4 ust. 2, art. 20 ust. 1 i art. 24 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r., poz. 217 z późn. zm.) a także zasad określonych w § 4 pkt 18, 19, 20 i 31 Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych stanowiącej załącznik nr 2 do zarządzenia Nr 277/2019 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 14 marca 2019 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu zarządzenia Nr 703/2012 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 24 lutego 2012 r. w sprawie wprowadzenia zasad (polityki) rachunkowości w Urzędzie Miasta Siemianowice Śląskie, z późn. zm., mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305 z późn. zm.).

Wniosek nr 13

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Miasta w Siemianowicach Śląskich w zakresie prawidłowego przeprowadzania rocznej inwentaryzacji składników majątkowych drogą porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i rozliczania zadań dotyczących poszczególnych obiektów (środków trwałych) ujętych na koncie 080, stosownie do art. 4 ust. 1, art. 20 ust. 1 oraz art. 26, art. 27 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r. poz. 217 z późn. zm.), a także zasad określonych w § 2 Instrukcji Inwentaryzacyjnej stanowiącej załącznik nr 4 do zarządzenia Nr 277/2019 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 14 marca 2019 r., mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305 z późn. zm.).

- *W latach 2018 - 2021 (do dnia zakończenia kontroli) zaniechano bieżącego ewidencjonowania w księgach rachunkowych Urzędu Miasta Siemianowice Śląskie zmian w stanie środków trwałych na koncie 011 „Środki trwałe” w grupie 0 „Grunty”. Naruszono tym art. 20 ust. 1, art. 24 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2018 r., poz. 395 z późn. zm.). Zgodnie z przytoczonymi przepisami, do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym. Księgi rachunkowe uznaje się za prowadzone bieżąco, jeżeli pochodzące z nich informacje umożliwiają sporządzenie w terminie obowiązujących jednostkę sprawozdań finansowych i innych sprawozdań. Powyższe było również niezgodne z zasadami*

funkcjonowania konta 011 ujętymi w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2017 r., poz. 1911 z późn. zm.) oraz w zakładowym planie kont stanowiącym załącznik nr 6 do zarządzenia Nr 277/2019 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 14 marca 2019 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu zarządzenia Nr 703/2012 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 24 lutego 2012 r. w sprawie wprowadzenia zasad (polityki) rachunkowości w Urzędzie Miasta Siemianowice Śląskie z późn. zm.

Zgodnie z powyższymi przepisami, konto 011 służy do ewidencji stanu oraz zwiększeń i zmniejszeń wartości początkowej własnych środków trwałych związanych z wykonywaną działalnością jednostki, które nie podlegają ujęciu m.in. na koncie 013. Na stronie Wn konta 011 ujmuje się wszelkie zwiększenia, a na stronie Ma - zmniejszenia stanu i wartości początkowej środków trwałych, z wyjątkiem umorzenia środków trwałych, które ujmuje się na koncie 071.

Powyższe dotyczyło nw. nieruchomości:

✓ oznaczonych ewidencyjnie jako działki nr 21-3573/293 o pow. 397 m² i nr 21-3885/293 o pow. 485 m² stanowiących własność Gminy, a podlegających na podstawie aktu notarialnego Rep. A nr 6028/2018 z dnia 16 października 2018 r. zamianie na działkę oznaczoną nr ewidencyjnym 21-3883/293 o pow. 283 m², gdzie zmian w stanie środków trwałych dokonano dopiero pod datą 2 sierpnia 2019 r., na podstawie odpowiednio: dowodu LT nr RI.2613.5.2019, LT 187 1/032/848 (dot. działki nr 3573/293), LT 188 1/032/577 oraz dowodu PT RI.2613.5.2019, OT 351 1/032/864 (dot. działki nr 3883/293);

✓ oznaczonych ewidencyjnie jako działki nr 3619/28 o pow. 606 m², 3804/23 o pow. 68 m², 3806/28 o pow. 11 m², 3809/28 o pow. 603 m² nabytych do zasobu gminnego na podstawie aktu notarialnego Rep. A nr 5386/2020 z dnia 22 października 2020 r., gdzie zmian w stanie środków trwałych dokonano dopiero pod datą 31 maja 2021 r., na podstawie dowodu PT nr RI.6823.1.2020, OT 171 1/010/804 (dot. działki nr 32-3804/23), OT 172 1/040/2357 (dot. działki nr 32-3619/28), OT 173 1/010/805 (dot. działki nr 32-3806/28), OT 174 1/010/806 (dot. działki nr 32-3809/28);

✓ zabudowanego obiektem wolnostojącym o pow. użytkowej 560,65 m² kompleksu działek gruntu, o nr ewidencyjnych nr 240 (pow. 510 m²) i 3681/234 (pow. 1289 m², zbytego na podstawie aktu notarialnego Rep. A nr 9460/2019 z dnia 30 grudnia 2019 r., gdzie na dzień 15.07.2021 r. (tj. podjętych czynności kontrolnych) żadnych zmian w stanie środków trwałych dokonano;

✓ oznaczonych ewidencyjnie jako działki nr 57-919/4 o pow. 7 201 m² oraz 1/3 części działki geodezyjnej o nr 57-916/4 o pow. 1 959 m², zbytych na podstawie aktu notarialnego Rep. A 6408/2020 z dnia 15 grudnia 2020 r., gdzie zmian w stanie środków trwałych dokonano dopiero pod datą 27 maja 2021 r. na podstawie dowodów LT nr RI.6480.1.6.2020, LT 51 1/017/76 (dot. działki nr 96/4), LT 52 1/031/643 (dot. działki nr 919/4), LT 53 1/017/79 (dot. działki nr 919/4);

✓ oznaczonej ewidencyjnie jako działka nr 21-4921/107 o pow. 12.706 m² zbytej na podstawie aktu notarialnego Rep. A 3084/2020 z dnia 30 czerwca 2020 r., gdzie zmian w stanie środków trwałych dokonano dopiero pod datą 19 lipca 2021 r. na podstawie dowodów LT nr RI.6840.1.24.2018, LT 184 1/010/757, LT 185 1/010/758, LT 186 1/013/169, LT 187 1/021/74;

✓ oznaczonych nr ewidencyjnymi działek 45/1, 45/38 i 45/39, powstałych w wyniku podziału nieruchomości o nr działki 45 będącej własnością osoby fizycznej, na podstawie decyzji Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie (znak: RG.6831.38.2019) z dnia 11 marca 2020 r. i na jej mocy wydzielonych pod tereny komunikacji dróg publicznych, na podstawie art. 98 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, gdzie na dzień zakończenia kontroli, nie dokonano zmian w stanie środków trwałych w ww. zakresie. Pismem z dnia 2 września 2021 r., pracownicy Urzędu Miasta Siemianowice Śląskie poinformowali o ujęciu ww. działek w ewidencji środków trwałych pod datą 17 sierpnia 2021 r.

Zgodnie z wyjaśnieniami, niebieżące prowadzenie ewidencji środków trwałych na koncie 011 wynikało z braku terminowego sporządzania i przekazywania dokumentów OT i LT.

Zgodnie z przyjętą do stosowania instrukcją obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych w Urzędzie Miasta Siemianowice-Śląskie, stanowiącą załącznik nr 2 do zarządzenia Nr 277/2019 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 14 marca 2019 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu zarządzenia Nr 703/2012 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 24 lutego 2012 r. w sprawie wprowadzenia zasad (polityki) rachunkowości w Urzędzie Miasta Siemianowice Śląskie - Nabyte, przekazane lub zlikwidowane środki trwałe Referat Finansowo Księgowy ujmuje w ewidencji księgowej, na koncie 011 „Środki trwałe”, na podstawie dowodów (OT, PT, LT), wystawionych i dostarczonych przez komórki organizacyjne właściwe merytorycznie. Wydział Gospodarki Nieruchomościami sporządza dokumenty związane z obrotem nieruchomościami i ma obowiązek przysyłać je niezwłocznie do Referatu Finansowo Księgowego, celem ujęcia danej operacji w księgach rachunkowych.

Kwestia sporządzania dokumentów dotyczących obrotu majątkiem Miasta Siemianowice Śląskie uregulowana została zarządzeniem Nr 3422/2018 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 6 czerwca 2018 r. w sprawie „powołania stałej Komisji Likwidacyjno-Ujawniającej do przeprowadzenia likwidacji nieruchomości środków trwałych i ujawnienia nierejestrowanych nieruchomości środków trwałych”, wcześniej obowiązującym w tym zakresie było zarządzenie Nr 1788/2016 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 25 listopada 2016 r. częściowo zmienione zarządzeniem Nr 539/2019 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 11 lipca 2019 r. w sprawie zmiany zarządzenia Nr 3422/2018 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 6 czerwca 2018 r. w sprawie powołania stałej Komisji Likwidacyjno-Ujawniającej do przeprowadzenia likwidacji nieruchomości środków trwałych i ujawnienia nierejestrowanych nieruchomości środków trwałych oraz uchylenia zarządzenia Nr 1788/2016 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 25 listopada 2016 r.

Jak stanowią zapisy przywołanych wyżej przepisów wewnętrznych powołany stały skład Komisji Likwidacyjno-Ujawniającej przeprowadza postępowanie likwidacyjne i ujawniające nieruchomości środków trwałych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz zgodnie z trybem pracy Komisji, obejmującym czynności polegające m.in. na: sporządzeniu przez komórkę merytoryczną dokumentu stanowiącego podstawę likwidacji bądź ujawnienia nieruchomego środka trwałego wraz z wystąpieniem do Komisji Likwidacyjno- Ujawniającej o przygotowanie dowodu likwidacji (LT) bądź przekazania-przejęcia (PT) ujawnionego środka trwałego, zwołaniu posiedzenia Komisji, celem podjęcia decyzji w sprawie i przygotowania odpowiednio dowodu likwidacji (LT) bądź przekazania-przejęcia (PT) ujawnionego środka trwałego, co udokumentowane zostaje w formie protokołu, zatwierdzeniu przygotowanego przez Komisję dowodu likwidacji (LT) bądź przekazania-przejęcia (PT) ujawnionego środka trwałego przez kierownika jednostki. Jak stanowią dalsze zapisy zarządzenia, protokół likwidacyjny jest

podstawą do wyksięgowania danego składnika majątkowego z ewidencji ilościowo-wartościowej środków trwałych, zaś dowód likwidacji (LT) bądź przekazania-przejęcia (PT) ujawnionego środka trwałego wraz z protokołem z posiedzenia Komisji, Komisja przesyła niezwłocznie do Referatu Finansowo-Księgowego celem wyksięgowania lub zaksięgowania środka trwałego.

Skutkiem powyższego wykazano nierealne dane w zakresie wartości gruntów w sprawozdaniach finansowych jednostki Urząd Miasta Siemianowice Śląskie:

- na dzień 31 grudnia 2018 r. zawyżono wartość gruntów o łączną kwotę 22.358,38 zł (dot. działek nr 3573/293 i 3885/293), zaniżając ją równocześnie o kwotę 5.797,48 zł (dot. działki nr 3883/293);
- na dzień 31 grudnia 2019 r. zaniżono wartość gruntów o łączną kwotę 137.485,18 zł (dot. działek nr 24 i 3681/23);
- na dzień 31 grudnia 2020 r. zawyżono wartość gruntów o łączną kwotę 253.048,67 zł (dot. działek nr 91/4, cz. 916/4 i 4921/107), zaniżając ją równocześnie o kwotę 80.144,70 zł (dot. działek nr 3691/28, 3804/23, 3806/28 i 3809/28, 45/1, 45/38 i 45/39).

W konsekwencji w informacji o stanie mienia komunalnego Miasta Siemianowice Śląskie według stanu na dzień:

- 31 grudnia 2018 r. nie wykazano: dz. 3883/293, przy równoczesnym braku wykreślenia: dz. 3573/293 i 3885/293
- 31 grudnia 2019 r. nie wykazano: dz. 240 i 3681/23,
- 31 grudnia 2020 r. nie wykazano: dz. 3691/28, 3804/23, 3806/28, 2809/28, 45/1, 45/38 i 45/39, przy równoczesnym braku wykreślenia: dz. 919/4, cz. 916/4, 4921/107.

Stosownie do art. 267 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 2077 z późn. zm.), informacja o stanie mienia jednostki samorządu terytorialnego, zawiera m.in: dane dotyczące przysługujących jednostce samorządu terytorialnego praw własności jak również dane o zmianach w stanie mienia komunalnego od dnia złożenia poprzedniej informacji.

Ponadto, nieprawidłowo przeprowadzono inwentaryzację ww. gruntów metodą weryfikacji w latach 2018-2020. Inwentaryzacja przeprowadzona corocznie na podstawie zarządzeń Prezydenta Miasta Siemianowice Śląsk, metodą porównania z odpowiednimi dokumentami dokonana została w sposób niewystarczający dla uzyskania realnych danych, gdyż dokonano jedynie porównania danych wynikających z ewidencji księgowej, obrotów na koncie 011 z ewidencją gminnego zasobu nieruchomości, który nie został uaktualniony o zmiany w stanie mienia gminnego, o których mowa powyżej. Nie dokonano natomiast porównania ewidencji księgowej z dowodami źródłowymi np. aktami notarialnymi. Zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o rachunkowości, jednostki przeprowadzają na ostatni dzień każdego roku obrotowego inwentaryzację gruntów drogą porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i weryfikacji wartości tych składników.

Zgodnie z „Instrukcją inwentaryzacyjną” stanowiącą załącznik nr 4 do zarządzenia Nr 703/2012 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 24 lutego 2012 r. w sprawie: wprowadzenia zasad (polityki) rachunkowości w Urzędzie Miasta Siemianowice Śląskie (częściowo zmienionego zarządzeniem Nr 3525/2018 w sprawie: częściowej zmiany zarządzenia Nr 703/2012 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 24 lutego 2012 r. w sprawie wprowadzenia zasad (polityki) rachunkowości w Urzędzie Miasta Siemianowice

Śląskie), inwentaryzacja nieruchomości powinna zapewnić porównanie danych wynikających z ewidencji księgowej z ewidencją gminnego zasobu nieruchomości. W instrukcji inwentaryzacyjnej nie wskazano dokumentów źródłowych niezbędnych do przeprowadzenia inwentaryzacji metodą weryfikacji.

W wyniku inwentaryzacji gruntów drogą weryfikacji w latach 2019 i 2020 niezgodności nie stwierdzono, natomiast stwierdzone w 2018 roku różnice nie dotyczyły zmian w stanie nieruchomości środków trwałych objętych próbą kontrolną.

Porównania danych wynikających z księgowej ewidencji analitycznej gruntów z ewidencją gminnego zasobu nieruchomości dokonał Naczelnik Wydziału Nieruchomości. Zatwierdzenia wyników weryfikacji gruntów dokonali z kolei Kierownik Referatu Finansowo-Księgowego wraz ze Skarbnikiem Miasta Siemianowice Śląskie.

Zadania w zakresie wystawiania dowodów OT, PT, LT należały do zakresu obowiązków pracowników Wydziału Gospodarki Nieruchomościami. Nadzór w tym zakresie należał do Naczelnika ww. Wydziału.

Zadania w zakresie sporządzania informacji o stanie mienia należały do zakresu obowiązków pracowników Wydziału Gospodarki Nieruchomościami oraz pracowników Referatu Finansowo-Księgowego. Nadzór w tym zakresie sprawowali Naczelnik ww. Wydziału i Kierownik ww. Referatu.

Zadania w zakresie dokonywania operacji gospodarczych w ewidencji księgowej Urzędu w zakresie środków trwałych, prowadzenia ewidencji analitycznej i syntetycznej środków trwałych należały, zgodnie z zakresem czynności, do obowiązków Inspektora Referatu Księgowo Finansowego. Nadzór w tym zakresie sprawował Kierownik ww. Referatu.

Analogiczna nieprawidłowość w zakresie niebieżącego ewidencjonowania zmian w stanie środków trwałych stwierdzona została również w toku poprzedniej kontroli kompleksowej gospodarki finansowej Miasta Siemianowice Śląskie, wynikiem której było wystąpienie Prezesa Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach, Znak: WK-610/39/4/17/18 z dnia 23 marca 2018 r.

Nadzór m.in. nad prowadzeniem rachunkowości zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym należał do zadań i kompetencji do 2018 r. do p. Henryka Falkus – ówczesnego Skarbnika Miasta Siemianowice Śląskie, a począwszy od 2019 r. do p. Katarzyny Chrapek-Rogowskiej – aktualnego Skarbnika Miasta.

Wniosek nr 14

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Miasta Siemianowice Śląskie w zakresie przekazywania informacji o zmianach w stanie środków trwałych w celu bieżącego ich ujmowania w księgach rachunkowych, prawidłowego przeprowadzenia inwentaryzacji gruntów w drodze weryfikacji, stosownie do art. 20 ust. 1, art. 24 ust. 5 pkt 1 oraz art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r., poz. 217 z późn.zm.), zasad funkcjonowania konta 011 określonych w załączniku Nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych

jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2020 r., poz. 342) oraz art. 267 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 305 z późn. zm.) oraz rozważyć uszczegółowienie procedur w sprawie Instrukcji inwentaryzacyjnej w zakresie zapewnienia porównania danych wynikających z ewidencji księgowej również z odpowiednimi dokumentami, celem weryfikacji wartości tych składników, mając na uwadze wyżej przywołany art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o rachunkowości oraz art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych.

- *W latach 2017 - 2021 (do lutego 2021 r.), w ewidencji księgowej jednostki Urzędu Miasta Siemianowice Śląskie na koncie pozabilansowym 998 „Zaangażowanie wydatków budżetowych roku bieżącego” niebieżąco ujmowano równowartość prawnego zaangażowania wydatków w dziale 600, rozdziale 60004, § 2900, dotyczących wpłat na rzecz KZK GOP/GZM za organizację transportu publicznego, poprzez ewidencjonowanie wartości miesięcznych wpłat, zamiast równowartości zaangażowania wydatków dotyczących całorocznych wpłat z powyższego tytułu, przypadających na Miasto Siemianowice Śląskie na poszczególne lata.*

Powyższe było niezgodne z opisem tego konta zawartym w:

- *załączniku Nr 3 „Plan kont dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych” do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2013 r. poz. 289 z późn. zm.), a następnie rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2017 r. poz. 1911 z późn. zm.),*

- *zakładowym planie kont stanowiącym załącznik Nr 6 do zarządzenia Nr 703/2012 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 24 lutego 2012 r. w sprawie wprowadzenia zasad (polityki) rachunkowości w Urzędzie Miasta Siemianowice Śląskie (z późn. zm.), którego tekst jednolity został ogłoszony zarządzeniem Nr 277/2019 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 14 marca 2019 r.*

Zgodnie z tym opisem, konto 998 służy do ewidencji prawnego zaangażowania wydatków budżetowych danego roku budżetowego oraz niewygasających wydatków budżetowych ujętych do realizacji w danym roku budżetowym. Na stronie Wn konta 998 ujmuje się: równowartość sfinansowanych wydatków budżetowych w danym roku budżetowym, równowartość zaangażowanych wydatków, które będą obciążały wydatki roku następnego.

Na stronie Ma konta 998 ujmuje się zaangażowanie wydatków, czyli wartość umów, decyzji i innych postanowień, których wykonanie spowoduje konieczność dokonania wydatków budżetowych w roku bieżącym. Ewidencja szczegółowa do konta 998 jest prowadzona według podziałek klasyfikacyjnych i powinna zapewnić w szczególności ustalenie kwoty niewygasających wydatków. Na koniec roku konto 998 nie wykazuje salda.

Wysokość wpłat za organizację transportu publicznego na terenie Miasta Siemianowice Śląskie na dany rok budżetowy była określona w przekazywanych Gminom - Członkom Związku najpóźniej na początku danego roku budżetowego uchwałach: Zgromadzenia KZKGOP w Katowicach w sprawie planu finansowego Komunikacyjnego Związku Komunalnego GOP na lata 2017 i 2018, Zarządu GZM w sprawie podania do wiadomości informacji o wysokości składek rocznych na rok 2019 wnoszonych przez gminy członkowskie Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii oraz terminach płatności i wielkości rat części stałej i zmiennej składek rocznych dla poszczególnych gmin - w zakresie lat 2019, 2020, 2021.

W Urzędzie Miasta Siemianowice Śląskie, zapisy księgowe na koncie 998 były ewidencjonowane na podstawie danych z dokumentów źródłowych (umów, faktur, poleceń przelewu), wprowadzanych do systemu finansowo-księgowego KSAT 2000i, przez pracowników komórek merytorycznych. W Referacie Finansowo-Księgowym (obecnie Wydział Finansowo-Księgowy) na podstawie danych wprowadzanych do systemu, generowano dowód wewnętrzny PK, będący podstawą do wprowadzenia zapisów księgowych na ww. koncie. Podstawą do sporządzenia dowodu księgowego PK i zaewidencjonowania zaangażowania na koncie 998 mogły być również polecenia przypisu zobowiązań, przedkładane przez pracowników komórek merytorycznych, w Referacie Finansowo-Księgowym.

Na koniec każdego kwartału komórki merytoryczne potwierdzały wartość zaangażowania ujętego na koncie 998, w oparciu o dane z modułu CRU system KSAT 2000i, najpóźniej do dnia 5-go następnego miesiąca po kwartale sprawozdawczym”.

Powyższe zostało uregulowane w Części III w § 5 pkt 18 Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych w Urzędzie Miasta Siemianowice Śląskie, stanowiącej załącznik nr 2 – do zarządzenia Nr 703/2012 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 24 lutego 2012 r. w sprawie wprowadzenia zasad (polityki) rachunkowości w Urzędzie Miasta Siemianowice Śląskie z późn. zm.

Zaangażowanie przedmiotowych wydatków było dokonywane na podstawie pism wydziałów merytorycznych (do 14 czerwca 2020 r. Wydziału Gospodarki Komunalnej, a następnie - od 15 czerwca 2020 r. Wydziału Infrastruktury Technicznej), przekazywanych do Referatu Finansowo-Księgowego, co do zasady na początku danego miesiąca, w którym wpłata winna nastąpić (wyjątek dotyczył roku 2017, w którym pisma w sprawie wpłat do poniesienie w kolejnym miesiącu przekazywane były do Referatu Finansowo-Księgowego z końcem miesiąca poprzedniego).

W związku z powyższym, w sporządzonych za okres sprawozdawczy od 1 stycznia do: 31 marca, 30 czerwca i 30 września lat 2017 - 2020 jednostkowych sprawozdaniach Rb-28S, w kol. 5 – „Zaangażowanie” w dziale 600, rozdziale 60004, § 2900 wykazywano:

- w latach 2018 - 2020 stan zaangażowania wydatków z tytułu wpłat na rzecz KZK GOP, a następnie GZM za organizację transportu publicznego na terenie Miasta Siemianowice Śląskie w wysokości dokonanych w tym okresie wpłat,

- w 2017 r. stan zaangażowania wydatków z tytułu wpłat na rzecz KZK GOP a następnie GZM za organizację transportu publicznego na terenie Miasta Siemianowice Śląskie w wysokości dokonanych w tym okresie i zwiększonych o kwotę wpłaty do dokonania w następnym miesiącu.

Prowadzenie ewidencji księgowej w przedmiotowym zakresie należało do głównego specjalisty w Referacie Finansowo-Księgowym. Nadzór w tym zakresie sprawował Kierownik Referatu, (obecnie Wydział Finansowo-Księgowy nadzorowany przez Naczelnika Wydziału).

Pisma w sprawie zaangażowanie przedmiotowych wydatków były przekazywane do Referatu Finansowo-Księgowego przez pracowników wydziałów merytorycznych (do 14 czerwca 2020 r. przez Wydział Gospodarki Komunalnej, następnie od 15 czerwca 2020 r. – w związku z wejściem w życie zarządzenia Nr 1257/2020 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 9 czerwca 2020 r. w sprawie nadania Regulaminu organizacyjnego Urzędowi Miasta Siemianowice Śląskie przez Wydział Infrastruktury Technicznej). Nadzór w tym zakresie należał do Naczelników Wydziałów.

W 2021 r. zaangażowanie przedmiotowych wydatków nastąpiło w ramach klasyfikacji budżetowej - w dziale 600, rozdziale 60004, § 2900 pod datą 10 marca 2021 r., w kwocie 10.513.669,00 zł (część zmienna składki rocznej określona w ww. uchwale Zarządu GZM Nr 310/2020 z dnia 18 grudnia 2020 r.). Nastąpiło to w ramach wykonania polecenia przypisania tej kwoty z Wydziału Infrastruktury Technicznej, zawartego w piśmie ZT.7243.1.2021 z dnia 10 marca 2021 r. (polecenie przypisania części zmiennej składki rocznej na 2021 r. łącznie na rzecz GZM za organizowanie publicznego transportu pasażerskiego na terenie Gminy Siemianowice Śląskie).

- *W księgach rachunkowych Urzędu Miasta w Siemianowicach Śląskich zaniechano ujęcia zobowiązań, tj.:*
 - *latach 2018 - 2020 - wynikających z uchwał Zgromadzenia Wspólników Spółki „Szpital Miejski w Siemianowicach Śląskich Sp. z o.o.”, w której Miasto Siemianowice Śląskie posiada 100% udziałów, tytułem dopłat nałożonych na Miasto na podstawie z art. 177 i art. 178 ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1577 z późn. zm.) oraz § 8 ust. 3 Aktu Założycielskiego Spółki (jednolity tekst aktu z dnia 4 sierpnia 2020 r.).*
 - *w latach 2017 - 2021 (do lutego 2021 r.) – wobec Komunikacyjnego Związku Komunalnego GOP w Katowicach a następnie Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii z tytułu wpłat za organizację transportu publicznego na terenie Miasta Siemianowice Śląskie.*

Powyższym naruszono art. 4 ust. 1 i ust. 2, art. 6 ust. 1, art. 20 ust. 1 oraz art. 24 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2018 r. poz. 395 z późn. zm.). Zgodnie z przywołanymi przepisami, jednostki obowiązane są stosować przyjęte zasady (politykę) rachunkowości, rzetelnie i jasno przedstawiając sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy. Zdarzenia, w tym operacje gospodarcze, ujmuje się w księgach rachunkowych i wykazuje w sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich treścią ekonomiczną. W księgach rachunkowych jednostki należy ująć wszystkie osiągnięte, przypadające na jej rzecz przychody i obciążające ją koszty związane z tymi przychodami dotyczące danego roku obrotowego, niezależnie od terminu ich zapłaty. Do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym. Księgi rachunkowe uznaje się za prowadzone bieżąco, jeżeli pochodzące z nich informacje umożliwiają sporządzenie w terminie obowiązujących 16 jednostkę sprawozdań finansowych i innych, sprawozdań, w tym deklaracji podatkowych oraz dokonanie rozliczeń finansowych. Zgodnie z brzmieniem planów kont dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych, stanowiących:

- załącznik Nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2017 r., poz. 1911 z późn. zm.),
- załącznik nr 6 do zarządzenia Nr 277/2019 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 14 marca 2019 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu zarządzenia Nr 703/2012 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 24 lutego 2012 r. w sprawie wprowadzenia zasad (polityki) rachunkowości w Urzędzie Miasta Siemianowice Śląskie,
konta zespołu 2 – „Rozrachunki i rozliczenia” służą do ewidencji krajowych i zagranicznych rozrachunków oraz rozliczeń. Ewidencja szczegółowa do kont zespołu 2 może być prowadzona według podziałek klasyfikacji budżetowej i umożliwiać wyodrębnienie poszczególnych grup rozrachunków, rozliczeń, ustalenie przebiegu ich rozliczeń oraz stanu należności, rozliczeń, roszczeń spornych i zobowiązań z podziałem według kontrahentów.

Powyższe dotyczyło odpowiednio:

➤ dopłat z tytułu nakładów poniesionych przez Miasto Siemianowice Śląskie na rzecz Szpitala Miejskiego w Siemianowicach Śląskich Sp. z o.o. odpowiednio:

- w roku 2018 w łącznej kwocie 1.017.000,00 zł;
- w roku 2019 w łącznej kwocie 6.424.593,00 zł;
- w roku 2020 w łącznej kwocie 2.510.000,00 zł,

które zgodnie z treścią wyjaśnień złożonych przez p. Katarzynę Chrapek-Rogowską – Skarbnika Miasta Siemianowice Śląskie ujmowane były bezpośrednio w koszty finansowe, zgodnie z dekretem 751/130.

Zgodnie z art. 254 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077 z późn. zm.), w toku wykonywania budżetu jednostki samorządu terytorialnego obowiązują następujące zasady gospodarki finansowej: dokonywanie wydatków następuje w granicach kwot określonych w planie finansowym, z uwzględnieniem prawidłowo dokonanych przeniesień i zgodnie z planowanym przeznaczeniem, w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów.

Zgodnie z załącznikiem nr 2 – Instrukcja obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych część III § 5 pkt 14 do zarządzenia Nr 277/2019 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 14 marca 2019 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu zarządzenia Nr 703/2012 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 24 lutego 2012 r. w sprawie wprowadzenia zasad (polityki) rachunkowości w Urzędzie Miasta Siemianowice Śląskie, prawidłowe dowody księgowe są na bieżąco dekretowane przez osoby uprawnione, zgodnie z ich zakresem czynności oraz zatwierdzane do wypłaty przez osoby upoważnione, które potwierdzają to własnoręcznym podpisem i aktualną datą. Dekretowania wszystkich prawidłowych dokumentów księgowych: faktur, rachunków, poleceń zapłaty, zwrotu i pozostałych przeznaczonych do zapłaty lub rozliczenia, w tym dotyczących dopłat, o których mowa powyżej, dokonywał pracownik w Referacie Finansowo-Księgowym, zgodnie z zakresem czynności. Nadzór w tym zakresie sprawował Kierownik tegoż Referatu.

➤ wpłat za organizację transportu publicznego na terenie Miasta Siemianowice Śląskie, których wysokość na dany rok budżetowy określona była w przekazywanych Gminom/Członkom Związku uchwałach:

- Nr CXXXVIII/3/2017 Zgromadzenia KZKGOP w Katowicach z dnia 10 stycznia 2017 r. w sprawie planu finansowego KZK GOP na 2017 r. - w wysokości 7.946.522,05 zł,

- Nr CXLIII/4/2018 Zgromadzenia KZK GOP w Katowicach z dnia 23 stycznia 2018 r. w sprawie planu finansowego Komunikacyjnego Związku Komunalnego GOP na rok 2018 r. - w wysokości 8.473.171,88 zł,

- Nr 222/2018 z dnia 7 listopada 2018 r. Zarządu GZM w sprawie podania do wiadomości informacji o wysokości składek rocznych na rok 2019 wnoszonych przez gminy członkowskie Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii oraz terminach płatności i wielkości rat części stałej i zmiennej składek rocznych dla poszczególnych gmin- jako część zmienna składki rocznej w wysokości 9.634.613,00 zł (zał. nr 3 do uchwały);

- Nr 229/2019 z dnia 29 października 2019 r. Zarządu GZM w sprawie podania do wiadomości informacji o wysokości składek rocznych na rok 2020 wnoszonych przez gminy członkowskie Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii oraz terminach płatności i wielkości rat części stałej i zmiennej składek rocznych dla poszczególnych gmin - jako część zmienna składki rocznej w wysokości ogółem 10.838.956,00 zł, w tym: część bieżąca 10.827.785,00 zł i część majątkowa 11.171,00 zł;

- Nr 310/2020 z dnia 18 grudnia 2020 r. uchwałą Zarządu Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii w sprawie podania do wiadomości informacji o terminach płatności oraz wielkości rat części zmiennej składek rocznych wnoszonych przez gminy członkowskie Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii w 2021 roku - jako część zmienna składki rocznej w wysokości ogółem 10.513.669,00 zł, w tym część bieżąca 10.505.537,00 i część majątkowa 8.132 zł.

Zdarzenia dotyczące realizacji ww. wpłat ewidencjonowano na koncie 130 – 1-01-10 – „Rachunek bieżący – wydatki 5898” w korespondencji z kontem 810 -1 – „Dotacje budżetowe oraz środki z budż. na inwestycje”, tj. w dacie zapłaty zobowiązania.

Wyjątek dotyczył w 2020 r. zobowiązań z powyższego tytułu wobec GZM za czerwiec - sierpień (w kwotach po 904.246,00 zł), których termin płatności został odroczony odpowiednio: do 15 września 2020 r., 15 października 2020 r., 16 listopada 2020 r. przypisanych na koncie 201- 1 – „Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami – wydatki” pod datą odpowiednio: 30 czerwca 2020 r., 30 września 2020 r., 30 września 2020 r.

Co do zasady, ewidencjonowanie zdarzeń w powyższym zakresie następowało na podstawie pism - poleceń przekazania kwot wpłat za poszczególne miesiące, sporządzanych przez wydział merytoryczny (do 14 czerwca 2020 r. Wydział Gospodarki Komunalnej w następnie – od 15 czerwca 2020 r. Wydział Infrastruktury Technicznej) a kierowanych do Referatu Finansowo-Księgowego.

Przypis zobowiązania z tytułu wpłat na rzecz GZM w pełnej wysokości został dokonany pod datą 10 marca 2021 r. na koncie 240-1-00 – „Składki roczne GZM wydatki”, tj. w wysokości 10.513.669,00 zł.

W konsekwencji realizowanego sposobu ewidencjonowania przedmiotowych zdarzeń, w kwartalnych sprawozdaniach Rb-28S z wykonania planu wydatków jednostki samorządu terytorialnego, w dziale 600 „Transport i łączność”, w rozdziale 60004 „Lokalny transport zbiorowy”, w § 2900 „Wpłaty gmin i powiatów na rzecz innych jednostek samorządu

terytorialnego oraz związków gmin, związków powiatowo-gminnych, związków powiatów, związków metropolitalnych na dofinansowanie zadań bieżących” (ww. klasyfikację zastosowano również do kwot dotyczących składki zmiennej w części majątkowej wyodrębnionej w 2020 r. jak również w 2021 r.- co wymaga rozważenia pod względem poprawności przejętej klasyfikacji), w kolumnie 7 nie zostały wykazane zobowiązania Miasta Siemianowic Śląskich, tj. na:

31 marca 2017 r. w wysokości 5.297.682,05 zł,
30 czerwca 2017 r. w wysokości 3.311.052,05 zł,
30 września 2017 r. w wysokości 1.324.422,05 zł,
31 marca 2018 r. w wysokości 6.162.307,88 zł,
30 czerwca 2018 r. w wysokości 3.851.443,88 zł,
30 września 2018 r. w wysokości 1.540.579,88 zł.
31 marca 2019 r. w wysokości 7.225.956,00 zł,
30 czerwca 2019 r. w wysokości 4.817.304,00 zł,
30 września 2019 r. w wysokości 2.408.652,00 zł,
31 marca 2020 r. w wysokości 8.129.214,00 zł
30 czerwca 2020 r. w wysokości 5.419.486,00 zł (wykazano zobowiązanie na kwotę 903.246,00 zł (jako wymagalne) z tytułu wpłaty za czerwiec 2020 r., którego termin realizacji – jak wskazano powyżej został następnie odroczone),
30 września 2020 r. w wysokości 2.709.728,00 zł (wykazano zobowiązania na kwotę 1.806.492,00 zł, z tytułu wpłat za lipiec i sierpień 2020 r., których termin realizacji – jak wskazano powyżej został odroczone).

Zgodnie z wyjaśnieniami nie dokonywano przypisów należności z powyższego tytułu, ponieważ z opisów poleceń do zapłaty wynikało, że jest to rata dotacji a nie rata składki - powyższe uległo zmianie po przekształceniu KZK GOP na GZM.

Prowadzenie ewidencji księgowej w przedmiotowym zakresie należało do pracowników ówczesnego Referatu Finansowo-Księgowego. Nadzór należał do Kierownika Referatu. Od 1 czerwca 2021 r. Referat Finansowo-Księgowy został przekształcony na Wydział Finansowo-Księgowy, kierowany przez Naczelnika Wydziału.

Wniosek nr 15

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Miasta w Siemianowicach Śląskich w zakresie prawidłowego ujmowania w księgach rachunkowych zobowiązań z tytułu dopłat nałożonych na Miasto na podstawie z art. 177 i 178 ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2020 r., poz. 1526), stosownie do art. 4 ust. 1 i 2, art. 6 ust. 1, art. 20 ust. 1 oraz art. 24 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r. poz. 217 z późn. zm.), mając na uwadze zasady funkcjonowania kont zespołu „2” określone w załączniku Nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2020 r., poz. 342) oraz w załączniku nr 6 do zarządzenia Nr 277/2019 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 14 marca 2019 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu

zarządzenia Nr 703/2012 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 24 lutego 2012 r. w sprawie wprowadzenia zasad (polityki) rachunkowości w Urzędzie Miasta Siemianowice Śląski, a także mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 305).

W zakresie regulowania zobowiązań:

- *W latach 2020 - 2021 nieterminowo regulowano zobowiązania publicznoprawne i cywilnoprawne, czym naruszono art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 869 z późn. zm.). Stosownie do ww. przepisu, wydatki publiczne powinny być dokonywane w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.*

Powyższe dotyczyło:

- *zobowiązań wymagalnych w czerwcu 2020 r. z tytułu usług, dostaw, robót budowlanych, dopłat do Górnośląskiego Związku Metropolitalnego, utrzymania dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, dotacji do instytucji kultury, dotacji dla podmiotów spoza sektora finansów publicznych, pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, dofinansowania doskonalenia nauczycieli na łączną kwotę 5.855.462,57 zł, których termin płatności został przekroczony od 2 do 11 dni.*

Decyzją Przewodniczącego Zarządu Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii z dnia 15 lipca 2020 r. termin zobowiązań z tytułu wpłat na rzecz Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii w Katowicach został odroczone do 15 września 2020 r. (naliczone odsetki w kwocie 198,00 zł zostały umorzone). Wpłata powyższa została zrealizowana 14 września 2020 r.

W związku z nieterminowym regulowaniem ww. zobowiązań, Miasto zapłaciło odsetki w wys. 1.256,77 zł.

- *zobowiązań wymagalnych w lipcu i sierpniu 2020 r. z tytułu dostaw, usług, robót budowlanych, pobytu dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej, pobytu dziecka w zawodowej rodzinie zastępczej, dotacji, składki z tytułu dopłat do Górnośląskiego Związku Metropolitalnego, odszkodowania za niedostarczony lokal, zaliczek na fundusz remontowy do wspólnot mieszkaniowych na łączną kwotę 7.494.501,01 zł, których termin płatności został przekroczony od 1 do 20 dni.*

- *zobowiązania wobec Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa Oddział Terenowy w Częstochowie (zwanego dalej KOWR) wymagalnego w 2020 r. z tytułu zwrotu równowartości pieniężnej przekazanego Miastu gruntu o numerach geodezyjnych działek 695/16 i 1408/120 w wysokości 312.543,00 zł.*

Na podstawie pisma z dnia 16 lipca 2020 r. KOWR - Miasto Siemianowice Śląskie zostało wezwane do przekazania należności wynoszącej 312.543,00 zł w terminie 14 dni od daty otrzymania pisma. Powyższe nieruchomości Miasto Siemianowice Śląskie nabyło nieodpłatnie na podstawie aktu notarialnego Rep. A nr 14706/2009 z dnia 26 listopada 2009 r. z przeznaczeniem pod infrastrukturę miejską.

Zgodnie z § 4 zawartej umowy, w przypadku zbycia lub przeznaczenia przez Gminę nabytych działek na inne cele niż określone w umowie, Agencja mogła żądać zwrotu równowartości

pieniężnej przekazanego gruntu. W wyniku przeprowadzonej w 2019 r. kontroli KOWR stwierdzono, że działki o numerach: 1408/120 o powierzchni 0,3070 ha i 695/16 o powierzchni 0,0672 ha, nie zostały zagospodarowane zgodnie z zawartą umową.

Ww. zobowiązanie uregulowano:

- w dniu 29 września 2020 r. kwotę 11.592,00 zł z tytułu zwrotu równowartości pieniężnej przekazanej Miastu nieruchomości gruntowej o numerze 695/16,
- w dniu 20 stycznia 2021 r. kwotę 300.951,00 zł z tytułu zwrotu równowartości pieniężnej przekazanej Miastu nieruchomości gruntowej o numerze 1408/120 wraz z odsetkami w kwocie 5.573,40 zł.

KOWR pismem z dnia 5 marca 2021 r. z uwagi na brak dotrzymania terminu płatności wynikającego z zawiadomienia, na podstawie art. 481 § 1 oraz § 2 Kodeksu Cywilnego, naliczył odsetki, natomiast przekazaną 20 stycznia 2021 r. należność zarachował na należność główną i odsetki, wobec czego ostatecznie do zapłaty pozostała kwota 8.565,58 zł.

Do dnia zakończenia kontroli, kwota ta nie została uregulowana.

Zgodnie z wyjaśnieniami pracowników Urzędu Miasta, kwestia odsetek (ich zasadności, prawidłowości naliczenia), w związku z brakiem merytorycznej odpowiedzi ze strony KOWR pozostaje sporna.

Ponadto, w księgach rachunkowych Urzędu Miasta Siemianowice Śląskie 2020 r. zaniechano ujęcia zobowiązań wobec KOWR z tytułu zwrotu równowartości pieniężnej przekazanego Miastu gruntu o numerze działki 1408/120 w wysokości 306.524,40 zł, natomiast w księgach rachunkowych 2021 r. zaniechano ujęcia kwoty 8.565,58 zł jako nierozliczoną część zobowiązania wobec KOWR wynikającą z zarachowania przez Agencję wpłaty dokonanej 20 stycznia 2021 r. na należność główną i odsetki.

Powyższe stanowiło naruszenie art. 4 ust. 2 i art. 20 ust. 1, art. 24 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2019 r., poz. 351 z późn. zm.). Zgodnie z przytoczonymi przepisami, do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym. Zdarzenia, w tym operacje gospodarcze, ujmuje się w księgach rachunkowych i wykazuje w sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich treścią ekonomiczną.

Naruszono tym również zasady funkcjonowania kont zespołu 2 „Rozrachunki i rozliczenia” określone w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1911 z późn. zm.) oraz w zakładowym planie kont stanowiącym załącznik nr 6 do zarządzenia Nr 277/2019 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 14 marca 2019 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu zarządzenia Nr 703/2012 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 24 lutego 2012 r. w sprawie wprowadzenia zasad (polityki) rachunkowości w Urzędzie Miasta Siemianowice Śląskie z późn. zm. Zgodnie z powyższymi przepisami, konta zespołu 2 służą do ewidencji krajowych i zagranicznych rozrachunków oraz rozliczeń.

W planie finansowym Urzędu Miasta Siemianowice Śląskie na 2020 r. nie zaplanowano wydatków za zapłatę zobowiązania w wysokości 306.524,40 zł.

Zgodnie art. 249 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869 z późn. zm.), w planie finansowym urzędu jednostki samorządu terytorialnego ujmuje się wszystkie wydatki budżetowe nieujęte w planach finansowych innych jednostek budżetowych, w tym wydatki związane z funkcjonowaniem organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego i zarządu jednostki samorządu terytorialnego. Stosownie do postanowień art. 254 pkt 3 ww. ustawy, w toku wykonywania budżetu jednostki samorządu terytorialnego obowiązuje m.in. następująca zasada gospodarki finansowej: dokonywanie wydatków następuje w granicach kwot określonych w planie finansowym, z uwzględnieniem prawidłowo dokonanych przeniesień i zgodnie z planowanym przeznaczeniem, w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów.

Przyczyną powyższej nieprawidłowości było zaniechanie przedłożenia przez pracowników Wydziału Gospodarki Nieruchomościami do Referatu Finansowo-Księgowego informacji o zobowiązaniach wobec KOWR.

Zgodnie z instrukcją obiegu i kontroli dokumentów księgowych stanowiącą załącznik nr 2 do zarządzenia Nr 277/2019 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 14 marca 2019 r., dowody zewnętrzne obce przekazywane są w formie papierowej niezwłocznie do Referatu Finansowo-Księgowego, jednak nie później niż na 3 dni przed wskazanym na dowodzie terminem zapłaty. Realizacja zadań związanych z nabyciem od Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa Oddział Terenowy w Częstochowie działek o nr 695/16 i nr 1408/120 należała do Naczelnika Wydziału Gospodarki Nieruchomościami.

Skutkiem powyższego, w jednostkowych sprawozdaniach Rb-28S z wykonania planu wydatków budżetowych jednostki samorządu terytorialnego za okres od początku roku do 30 września 2020 r. i od początku roku do 31 grudnia 2020 r. oraz w kwartalnych sprawozdaniach Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji wg stanu na koniec III kwartału 2020 r. i koniec IV kwartału 2020 r. nie wykazano zobowiązań wymagalnych w wysokości 306.524,40 zł.

Zabezpieczenie środków w planie finansowym Urzędu należało do pracowników Wydziału Gospodarki Nieruchomościami. Nadzór w tym zakresie sprawował Naczelnik tego Wydziału.

Zgodnie z wyjaśnieniami pracowników, w Gminie Siemianowice Śląskie rok 2020 był rokiem trudnym w związku z panującą w kraju sytuacją epidemiczną spowodowaną Covid-19. Miało to przełożenie na otrzymane wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych, które za 6 miesięcy 2020 r. były o ok. 4 mln zł niższe niż w analogicznym okresie roku 2019. W budżecie, w planie wydatków, były zabezpieczone środki na powyższe zobowiązania, jednak z uwagi na brak dostatecznych środków finansowych na rachunku podstawowym Gminy, były one regulowane z opóźnieniem.

Zgodnie z regulaminem organizacyjnym Urzędu Miasta Siemianowice Śląskie, Skarbnik Miasta zapewnia realizację budżetu Miasta i odpowiada za całość strefy księgowo-finansowej Miasta, a w szczególności za politykę finansową, alokację i pozyskiwanie kapitałów oraz dba o płynność

finansową Miasta. W ww. okresie funkcję Skarbnika Miasta Siemianowice Śląskie pełnił p. Henryk Falkus, a obecnie od 1 stycznia 2021 r. p. Katarzyna Chrapek-Rogowska.

W myśl art. 53 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, kierownik jednostki sektora finansów publicznych jest odpowiedzialny za całość gospodarki finansowej tej jednostki.

Wniosek nr 16

Podjąć działania zapewniające utrzymanie płynności finansowej, pozwalającej w szczególności terminowo regulować obciążające Miasto Siemianowice Śląskie zobowiązania w celu niedopuszczenia do zapłaty odsetek, stosownie do art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 305 z późn. zm.).

Wniosek nr 17

Ująć w ewidencji księgowej Urzędu Miasta Siemianowice Śląskie na kontaktach zespołu 2 „Rozrachunki i rozliczenia” zobowiązania wobec Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa Oddział Terenowy w Częstochowie z tytułu zwrotu równowartości pieniężnej przekazanego Miastu gruntu o numerze działki 1408/120 w wysokości 8.565,58 zł, stosownie do art. 4 ust. 2 i art. 20 ust. 1, art. 24 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r., poz. 217 z późn. zm.) oraz zasad funkcjonowania kont zespołu 2 „Rozrachunki i rozliczenia” określone w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2020 r. poz. 342) a także w zakładowym planie kont stanowiącym załącznik nr 6 do zarządzenia Nr 277/2019 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 14 marca 2019 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu zarządzenia Nr 703/2012 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 24 lutego 2012 r. w sprawie wprowadzenia zasad (polityki) rachunkowości w Urzędzie Miasta Siemianowice Śląskie z późn. zm.

Wniosek nr 18

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Miasta Siemianowice Śląskie w zakresie przygotowania materiałów do zmiany planu finansowego Urzędu w sposób zapewniający terminowe i zgodne z planem finansowym regulowanie zobowiązań Miasta Siemianowice Śląskie, mając na uwadze art. 44 ust. 3, art. 249 ust. 3 oraz 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 305 z późn. zm.).

W zakresie realizacji planu finansowego:

- *W uchwałach budżetowych Miasta Siemianowice Śląskich na 2018 r. i 2020 r., a następnie w uchwałach je zmieniających (w zakresie roku 2018 - do dnia 27 września, natomiast w zakresie roku 2020 do dnia 26 listopada), w dziale 600 „Transport i łączność”, rozdziale 60004 „Lokalny transport zbiorowy” zaplanowano wydatki bieżące z tytułu wpłat na rzecz*

Komunikacyjnego Związku Komunalnego Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego w Katowicach (dalej KZK GOP) i Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii w Katowicach (dalej GZM) w kwocie niższej od przypadających na te lata wpłat Miasta Siemianowic Śląskich na rzecz ww. podmiotów.

Zgodnie z art. 254 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1870 z późn. zm.), w toku wykonywania budżetu jednostki samorządu terytorialnego obowiązuje m.in. zasada gospodarki finansowej, zgodnie z którą pełna realizacja zadań następuje w terminach określonych w przepisach.

Ponadto, w myśl art. 249 ust. 3 ww. ustawy, w planie finansowym urzędu jednostki samorządu terytorialnego ujmuje się wszystkie wydatki budżetowe nieuwjęte w planach finansowych innych jednostek budżetowych, w tym wydatki związane z funkcjonowaniem organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego i zarządu jednostki samorządu terytorialnego.

Wpłaty na rzecz KZK GOP/GZM z tytułu organizacji transportu zbiorowego zostały ustalone w planie wydatków budżetu Miasta Siemianowice Śląskie:

➤ *na 2018 r. przyjętym uchwałą Nr 518/2017 Rady Miasta Siemianowic Śląskich z dnia 18 grudnia 2017 r. sprawie uchwalenia budżetu miasta na 2018 r. w wysokości 7.996.046,00 zł ogółem, w tym na wydatki: bieżące 7.983.000,00 zł, majątkowe 13.046,00 zł.*

Zgodnie z zarządzeniem Nr 2782/2017 z dnia 2 stycznia 2018 r. w sprawie planu dochodów i wydatków budżetu Miasta Siemianowic Śląskich na 2018 r., w podziale na działy, rozdziały i paragrafy klasyfikacji dochodów i wydatków, w dziale 600, rozdziale 60004, § 2900 zaplanowano kwotę 7.947.000,00 zł.

Zgodnie z uchwałą Nr 63/2017 KZK GOP z dnia 7 listopada 2017 r. w sprawie: przyjęcia projektu uchwały Zgromadzenia KZK GOP w sprawie planu finansowego na rok 2018, przyjęte zostały założenia w sprawie wysokości wpłat Gmin członkowskich za organizację transportu zbiorowego, w tym dla Miasta Siemianowice Śląskie w wysokości 8.473.171,88 zł.

Plan wydatków z tego tytułu, przyjęty w ww. uchwale Rady Miasta Siemianowic Śląskich był więc zaniżony o 526.171,88 zł.

Ponadto, uchwałą Zgromadzenia KZK GOP Nr CXLIV/13/2018 z dnia 5 czerwca 2018 r. określono wysokość dopłaty dla Miasta Siemianowice Śląskie z tytułu rozliczenia kosztów realizacji w 2015 r. i 2016 r. usługi transportu na kwotę 9.203,19 zł.

Zwiększenie ww. planu do kwoty 8.483.000,00 zł (tj. kwotę 536.000,00 zł) nastąpiło uchwałą Rady Miasta Siemianowic Śląskich Nr 653/2018 z dnia 27 września 2018 r. (plan finansowy w tym zakresie został zmieniony zarządzeniem Nr 3706/2018 Prezydenta Miasta Siemianowic Śląskich z dnia 28 września 2018 r.).

➤ *na 2020 r. przyjętym uchwałą Nr 157/2019 Rady Miasta Siemianowic Śląskich z dnia 19 grudnia 2019 r. w sprawie uchwalenia budżetu Miasta na 2020 r., w wysokości ogółem 9.175.252,00 zł, w tym na wydatki: bieżące – 9.068.956,00 zł, majątkowe – 106.296,00 zł.*

Zgodnie z zarządzeniem Nr 888/2020 Prezydenta Miasta Siemianowic Śląskich z dnia 2 stycznia 2020 r. w sprawie planu dochodów i wydatków budżetu miasta Siemianowic Śląskich na 2020 rok, w podziale na działy, rozdziały i paragrafy klasyfikacji dochodów i wydatków, w dziale 600, rozdziale 60004, § 2900 zaplanowano kwotę 9.043.956,00 zł.

Zgodnie z uchwałą Nr 229/2019 Zarządu GZM z dnia 29 października 2019 r. w sprawie podania do wiadomości informacji o wysokości składek rocznych na rok 2020 wnoszonych przez gminy członkowskie Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii oraz terminach płatności

i wielkości rat części stałej i zmiennej składek rocznych dla poszczególnych gmin, określona została część zmienna (bieżąca) składki rocznej dla Miasta Siemianowice Śląskie w wysokości 10.827.785,00 zł.

Plan wydatków z tego tytułu, przyjęty w ww. uchwale Rady Miasta Siemianowic Śląskich, był więc zaniżony o 1.783.829,00 zł.

Ponadto, w wyniku ostatecznego rozliczenia finansowania komunikacji publicznej w 2019 r., zwiększyła się kwota należnych GZM wpłat od Miasta Siemianowice Śląskie o kwotę 447.266,00 zł. W uchwale Nr 75/2020 Zarządu GZM z dnia 30 marca 2020 r. termin ww. wpłaty określony został do dnia 30 lipca 2020 r. Uchwałą Nr 185/2020 z dnia 22 lipca 2020 r. termin ww. wpłaty został wydłużony do 31 października 2020 r.

Zwiększenie planu wydatków do kwoty 11.286.256,00 zł (tj. o kwotę 2.242.300,00 zł) nastąpiło uchwałą Rady Miasta Siemianowic Śląskich Nr 273/2020 z dnia 26 listopada 2020 r. w sprawie zmian w budżecie, plan finansowy Urzędu w tym zakresie został zmieniony zarządzeniem Nr 1638/2020 Prezydenta Miasta Siemianowic Śląskich z dnia 27 listopada 2020 r.

Przyjęta w ww. budżetach Miasta Siemianowic Śląskich wysokość wydatków bieżących Miasta została uwzględniona także odpowiednio w Wieloletnich Prognozach Finansowych Miasta wraz z ich późn. zm. Zgodnie z art. 226 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2017 r., poz. 2077 z późn. zm.), wieloletnia prognoza finansowa powinna być realistyczna. Realistyczny oznacza mający związek z rzeczywistością – prognozowane wielkości powinny mieć uzasadnienie w zakładanej metodologii, posiadanych analizach, dokumentach. Realistycznie określona wysokość wydatków bieżących miała istotne znaczenie dla konstrukcji budżetu Miasta i jego oceny, w zakresie której obowiązywały zasady dotyczące prawidłowo ustalonej relacji, o której była mowa w art. 243 ww. ustawy (tj. wskaźnik spłaty zobowiązań).

Ponadto, przy uwzględnieniu w planowanych wydatkach pełnej kwoty z tytułu ww. składki na rok 2020 r., łączne planowane wydatki bieżące byłyby wyższe niż planowane dochody bieżące. Skutkiem tego nie spełniona zostałyby relacja określona w art. 242 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2019 r., poz. 869 z późn. zm.). Zgodnie z tym przepisem, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego nie może uchwalić budżetu, w którym planowane wydatki bieżące są wyższe niż planowane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki.

W uchwale Nr 157/2019 Rady Miasta Siemianowic Śląskich z dnia 19 grudnia 2019 r. w sprawie uchwalenia budżetu Miasta na 2020 r. ustalono: dochody bieżące w wysokości 394.938.006,00 zł, wydatki bieżące w wysokości 394.314.881,00 zł.

Nie planowano przychodów z tytułu wolnych środków czy też nadwyżki budżetowej z lat ubiegłych.

Wyższe wydatki bieżące o kwotę 1.783.829,00 zł (różnica pomiędzy przypadającą na Miasta Siemianowice wysokością wpłat na rzecz GZM a wysokością wpłat zaplanowaną w ww. uchwale) spowodowałyby niespełnienie przedmiotowej relacji o 1.160.703,00 zł.

Zgodnie z wyjaśnieniami, budżet Miasta Siemianowice Śląskie był uchwalany wcześniej niż budżet KZK GOP/GZM w Katowicach, nie była więc znana ostateczna i prawidłowa kwoty składki planowanej na dany rok budżetowy. Prawidłowe wartości składek uchwalone przez Zarząd KZK GOP/GZM w Katowicach w 2017 r. i 2019 r. wprowadzone zostały poprzez zmiany

uchwały budżetowej Miasta Siemianowice Śląskie w roku następnym czyli w latach 2018-2020. Wskazano również, iż:

- składka KZK GOP dotycząca roku 2018 została przyjęta uchwałą Zgromadzenia KZK GOP Nr CXLIII/4/2018 z dnia 23 stycznia 2018 r. Gmina Siemianowice otrzymała powyższą informację pisemnie dnia 27 lutego 2018 r. W dniu 19 czerwca 2018 r. otrzymano również rozliczenie roczne z KZK GOP, zwiększające składkę o 9.203,19 zł uchwałą Zgromadzenia KZK GOP Nr CXLIV/13/2018 z dnia 5 czerwca 2018 r.

Po uzyskaniu informacji o ostatecznej wysokości składki na rok 2018 oraz wartości rozliczenia roku 2017 zwiększono planowany wydatek na ten cel w danym roku budżetowym.

- w związku trudnościami w realizacji dochodów budżetu w trudnym „pandemicznym” roku 2020 Miasto Siemianowice Śląskie w dniu 16 czerwca 2020 wystąpiło do GZM w Katowicach o prolongatę spłaty zmiennej części składki rocznej o 3 miesiące – pozytywnie rozstrzygniętym przez Przewodniczącego GZM (decyzja z dnia 15 lipca 2020 r.). We wrześniu 2020 r. wystąpiono również o prolongatę zapłaty składki zmiennej za miesiąc październik i listopad 2020 r. (decyzją z dnia 12 października 2020 r. Przewodniczącego GZM takiej prolongaty udzielono).

Wysokość wydatków z tytułu wpłat na rzecz KZK GOP/GZM w Katowicach została zaplanowana w uchwałach budżetowych Miasta Siemianowice Śląskie na 2018 r. i 2020 r., zgodnie z przedłożoną Skarbnikowi Miasta przez byłego Naczelnika Wydziału Gospodarki Komunalnej informacją pn.: „Plan jednostkowy dochodów i wydatków budżetowych na rok 2018 (§ 2900)” z dnia 7 grudnia 2017 r., „Plan jednostkowy dochodów i wydatków budżetowych na rok 2020 (§ 2900)” z dnia 6 grudnia 2019 r.

Zauważyć przy tym należy, że informacja o przyjęciu przez Zarząd KZK GOP projektu planu finansowego Związku na 2018 r. (wskazana kwota współfinansowania przez Miasto Siemianowice Śląskie to 8.473.171,88 zł) została zawarta w piśmie Przewodniczącego Zarządu KZK GOP w Katowicach z dnia 31 listopada 2017 r. (Znak: RE.3020.1.22.2017) skierowanym do p. Rafała Piech – Prezydenta Miasta. Ponadto, w kierowanym do Naczelnika Wydziału Gospodarki Komunalnej UM Siemianowice Śląskich piśmie Naczelnika Wydziału Analiz Ekonomicznych oraz Strategii KZK GOP w Katowicach z dnia 22 listopada 2017 r. (RM.03.19.2017), zawarte zostały wyjaśnienia w sprawie wzrostu planowanej dotacji na 2018 r. w stosunku do wielkości zaplanowanych na 2017 r.

Prowadzenie spraw z zakresu lokalnego transportu zbiorowego, w tym przygotowywanie wniosków do Wydziału Budżetu w sprawie zmian w budżecie Miasta, należało do pracowników Wydziału Gospodarki Komunalnej, kierowanego przez Naczelnika Wydziału. Od dnia 15 czerwca 2020 r., zadanie to, w związku z wejściem w życie zarządzenia Nr 1257/2020 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 9 czerwca 2020 r. w sprawie nadania Regulaminu organizacyjnego Urzędowi Miasta Siemianowice Śląskie, należało formalnie do zadań Wydziału Infrastruktury Technicznej, jednakże w trakcie roku 2020 zadanie w tym zakresie realizowane było przez Wydział Gospodarki Komunalnej. Naczelnik tego Wydziału pismem z dnia 9 listopada 2020 r. zawniioskował o zwiększenie planu wydatków budżetu na przedmiotowy cel o kwotę 2.242.300,00 zł.

Stosownie do treści art. 233 pkt 1 i pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, inicjatywa w sprawie sporządzenia projektu uchwały budżetowej i o zmianie uchwały budżetowej należała do p. Rafała Piech – Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie.

Wniosek nr 19

Zapewnić uwzględnienie w projektach uchwał budżetowych i ich zmianach, przedkładanych Radzie Miasta Siemianowice Śląskich pełnej kwoty wydatków bieżących Miasta z tytułu wpłat na rzecz Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii z tytułu organizacji transportu publicznego do poniesienia w poszczególnych latach budżetowych, mając na względzie art. 254 pkt 2 i art. 249 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305 z późn. zm.).

- *W latach 2017 - 2021 (do dnia kontroli), w Urzędzie Miasta Siemianowice Śląskie środki finansowe pochodzące ze zwrotów zasądzonych na rzecz Miasta kosztów postępowania sądowego były przekazywane na realizację wydatków ponoszonych tytułem wypłaty dodatkowego wynagrodzenia dla zatrudnionych na podstawie umowy o pracę radców prawnych, a ponadto dla Kancelarii prawniczych reprezentujących Miasto Siemianowice w postępowaniach sądowych, na podstawie umów zlecenia zastępstwa procesowego - tj. świadczenia, o którym mowa w art. 22⁴ ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1870 z późn. zm.).*

Przeznaczenie uzyskanych dochodów budżetowych na wydatki naruszyło wymogi art. 11 ust. 1, art. 42 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2016 r., poz. 1870 z późn. zm.). Zgodnie ze wskazanymi przepisami, jednostkami budżetowymi są jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych nieposiadające osobowości prawnej, które pokrywają swoje wydatki bezpośrednio z budżetu, a pobrane dochody odprowadzają na rachunek dochodów budżetu państwa albo budżetu jednostki samorządu terytorialnego. Środki publiczne pochodzące z poszczególnych tytułów nie mogą być przeznaczane na finansowanie imiennie wymienionych wydatków, chyba że odrębna ustawa stanowi inaczej.

W ww. okresie wpływy z tytułu zasądzonych na rzecz Gminy Siemianowice Śląskie zwrotów kosztów zastępstwa procesowego:

- *realizowanych w latach 2017 - 2020 przez radców prawnych zatrudnionych na podstawie umowy o pracę - w 35% przyjmowane były na dochody Miasta Siemianowice Śląskie. Pozostałe 65% wartości wpływów z powyższego tytułu przekazywano na konto wydatków Urzędu na wypłaty zastępcom procesowym;*
- *realizowanych w latach 2018 - 2021 na podstawie umów zlecenia zastępstwa procesowego zawartych z kancelariami prawnymi, nie były przyjmowane na dochody Miasta Siemianowice Śląskie, były natomiast na podstawie Faktur VAT w pełnej kwocie przekazywane do kancelarii. Zgodnie z treścią przywołanego powyżej art. 22⁴ ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, radca prawny jest uprawniony do dodatkowego wynagrodzenia w wysokości nie niższej niż 65% kosztów zastępstwa sądowego zasądzonych na rzecz strony przez niego zastępowanej lub jej przyznanych w ugodzie, postępowaniu polubownym, arbitrażu zagranicznym lub w postępowaniu egzekucyjnym, jeżeli koszty te zostały ściągnięte od strony przeciwnej (...).*

Wypłata pełnomocnikom procesowym powyższych środków była realizowana z rachunku wydatków Urzędu, zasilonego w tym celu środkami z rachunku sum depozytowych (tzw. „refundacja”), na który zasądzone środki bezpośrednio wpływały. Wydatki z tego tytułu nie były uwzględniane w planie wydatków jednostki.

Pozostałe 35% środków uzyskanych kosztów zastępstwa procesowego zasądzonych w ramach postępowań, w których zastępstwo procesowe było realizowane przez pracowników Urzędu Miasta Siemianowice Śląski zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, przekazywano na dochody Miasta.

W 2017 r. wpłynęły środki z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 74.117,49 zł, przy czym:

- na rachunek dochodów budżetu przekazana została kwota 26.907,37 zł, tj. 35% środków przekazanych z rachunku depozytu z tytułu zastępstwa procesowego realizowanego przez radców zatrudnionych na podstawie umowy o pracę,*
- wypłacono środki jako wypłata wynagrodzenia z tytułu zastępstwa procesowego w wysokości 49.970,78 zł.*

W 2018 r. wpłynęły środki z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 39.998,58 zł, przy czym:

- na rachunek dochodów budżetu przekazana została kwota 22.691,06 zł, tj. 35% środków przekazanych z rachunku depozytu z tytułu zastępstwa procesowego realizowanego przez radców zatrudnionych na podstawie umowy o pracę,*
- wypłacono środki jako wypłata wynagrodzenia z tytułu zastępstwa procesowego w wysokości 66.174,61 zł (wydatki dotyczyły również środków z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa, które wpłynęły na rachunek w roku 2017 r.).*

W 2019 r. wpłynęły środki z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 20.943,44 zł, przy czym:

- na rachunek dochodów budżetu przekazana została kwota 4.958,88 zł, tj. 35% środków przekazanych z rachunku depozytu z tytułu zastępstwa procesowego realizowanego przez radców zatrudnionych na podstawie umowy o pracę,*
- wypłacono środki jako wypłata wynagrodzenia z tytułu zastępstwa procesowego w wysokości 16.237,17 zł.*

W 2020 r. wpłynęły środki z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 76.204,19 zł, przy czym:

- na rachunek dochodów budżetu przekazana została kwota 1.726,99 zł, tj. 35% środków przekazanych z rachunku depozytu z tytułu zastępstwa procesowego realizowanego przez radców zatrudnionych na podstawie umowy o pracę,*
- wypłacono środki z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 74.253,52 zł.*

W 2021 r. (do dnia 30 czerwca) wpłynęły środki z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 35.387,82 zł, nie przekazane na rachunek dochodów Miasta, gdyż dotyczyły zastępstwa procesowego realizowanego przez kancelarię prawną, która zgodnie z zawartą umową otrzymuje te środki w pełnej wysokości. Wypłacono środki z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 32.484,44 zł.

W Urzędzie Miasta Siemianowice Śląskie zasady podziału zasądzonych zwrotów kosztów zastępstwa procesowego określone zostały w załączniku nr 2 część II § 4 pkt 7 i 8 do zarządzenia Nr 2041/2014 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 14 lipca 2014 r. w sprawie częściowej zmiany zarządzenia Nr 703/2012 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 24 lutego 2012 r. w sprawie wprowadzenia zasad (polityki) rachunkowości w Urzędzie Miasta Siemianowice Śląskie (ze zm.). Zgodnie z ich treścią:

pkt 7: „Polecenie wypłaty dodatkowego wynagrodzenia dla radcy prawnego zatrudnionego na podstawie umowy o pracę, na podstawie ustawy o radcach, w kwocie nie niższej niż 65%

kosztów zastępstwa sądowego, zasądzonych na rzecz strony przez niego zastępowanej, lub przyznanej jej w ugodzie, postępowaniu polubownym, arbitrażu zagranicznym lub w postępowaniu egzekucyjnym, jeżeli koszty te zostaną ściągnięte od strony przeciwnej, sporządza i przekazuje do wypłaty Naczelnik Wydziału Zarządzania Kadrami.

Wypłata dodatkowego wynagrodzenia dla radcy prawnego zatrudnionego na podstawie umowy o pracę, dokonywana jest ze środków Wydziału Zarządzania Kadrami z tym, że kwota brutto tego wynagrodzenia zwracana jest z konta sum depozytowych, na którym gromadzone są wpłaty dłużników z tyt. zwrotu kosztów zastępstwa sądowego. Pozostałe koszty obciążają Wydział Zarządzania Kadrami.

Wypłata wynagrodzenia dla radcy prawnego tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego zatrudnionego na podstawie umowy o świadczenia kompleksowej obsługi prawnej na rzecz Urzędu Miasta, dokonywana jest ze środków Wydziału Organizacji i zarządzania na podstawie wystawionej faktury VAT. Kwota brutto tego wynagrodzenia zwracana jest z konta sum depozytowych, na którym gromadzone są wpływy dłużników z tyt. zwrotu kosztów zastępstwa sądowego, na polecenie Naczelnika Wydziału Organizacji i Zarządzania”.

pkt 8 (tiret drugie): „Listy wypłat sporządzone na podstawie polecenia wymienionego w pkt 7 podpisuje osoba sporządzająca oraz Naczelnik Wydziału Zarządzania Kadrami. Dysponent środków sprawdza pod względem merytorycznym sporządzoną listę, a osoby upoważnione zatwierdzają ją do wypłaty”.

Postanowienia dotyczące ewidencjonowania przedmiotowych wpływów na rachunku sum depozytowych zostały również zawarte w załączniku nr 6 „Zakładowy plan kont dla Urzędu Miasta Siemianowice Śląskie” do zarządzenia Nr 703/2012 Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie z dnia 24 lutego 2012 r. w sprawie wprowadzenia zasad (polityki) rachunkowości w Urzędzie Miasta Siemianowice Śląskie z późn. zm., w którym zawarto opis do konta 139 „Inne rachunki bankowe” (przyjęto, że ewidencjonowane są na nim wpłaty dłużników z tyt. zwrotu kosztów zastępstwa sądowego w sposób umożliwiający ustalenie wpłat z tego tytułu).

Zgodnie z wyjaśnieniami, powyższe działania wynikały z interpretacji treści art. 22⁴ ust. 2 ustawy o radcach prawnych, tj. przyjęcia, że zasądzone zwroty kosztów zastępstwa procesowego są należnością reprezentującego jednostkę prawnika, a nie samej jednostki oraz z przyjętych w tym zakresie ww. procedur wewnętrznych.

Należy zauważyć, iż stroną postępowania procesowego, w którym radcy prawni występowali jako pełnomocnicy procesowi, było Miasto Siemianowice Śląskie. W związku z tym, koszty postępowania i koszty zastępstwa zasądzone były na rzecz Miasta, a nie na rzecz radców prawnych. Wpływy zrealizowane z powyższego tytułu winny być przekazane w całości na rzecz budżetu jako jego dochody. Wydatki na wynagrodzenie pełnomocników procesowych, realizowane z wpływów z tytułu zasądzonych zwrotów kosztów zastępstwa procesowego winny być realizowane bezpośrednio z budżetu w ramach przyjętego planu wydatków, tj. zgodnie z wskazanymi powyżej ogólnymi zasadami funkcjonowania gospodarki finansowej jednostki budżetowej.

Przygotowywanie projektów ww. procedur wewnętrznych należało do zakresu zadań Skarbnika Miasta Siemianowic Śląskich. Również wykonanie ww. zarządzeń zostało powierzone Skarbnikowi Miasta Siemianowice Śląskie, tj.: p. Henrykowi Falkusowi, a następnie p. Katarzynie Chrapek-Rogowskiej.

Stosownie do treści art. 60 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.), za prawidłową gospodarkę finansową Gminy Siemianowice Śląskie odpowiadał p. Rafał Piech – Prezydent Miasta Siemianowic Śląskich.

Ponadto, stwierdzono przekroczenie planu wydatków w 2018 r. w wysokości 16.180,05 zł. Naruszono tym art. 44 ust. 1 pkt 3 i art. 254 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1870 z późn. zm.). Zgodnie z przytoczonymi przepisami, wydatki publiczne mogą być ponoszone na cele i w wysokościach ustalonych w planie finansowym jednostki sektora finansów publicznych, a dokonywanie wydatków następuje w granicach kwot określonych w planie finansowym, z uwzględnieniem prawidłowo dokonanych przeniesień i zgodnie z planowanym przeznaczeniem, w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów. Zasada nieprzekraczalności limitów określonych w planie finansowym wydatków wynika również z art. 52 ust.1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych.

Powyższe dotyczyło wydatków poniesionych w dniu 27 września 2018 r. w: dziale 750 „Administracja publiczna”, rozdział 75023 „Urzędy gmin (miast i miast na prawach powiatu)” § 4170 „Wynagrodzenia bezosobowe”. W tym dniu dokonano wydatków w kwocie 30.296,58 zł brutto, 21.110,05 zł netto, tytułem wypłaty 4 pracownikom Urzędu kosztów zastępstwa procesowego. Plan wydatków na ten dzień wynosił 76.498,00 zł, wydatki zostały zrealizowane na kwotę ogółem 92.678,05 zł, tym samym dokonano przekroczenia planu wydatków o kwotę 16.180,05 zł.

Przyczyną przekroczenia planu było to, iż przedmiotowy wydatek nie był ujmowany w planie wydatków. Przelew środków tytułem wypłaty pracownikom zwrotu kosztów był dokonywany z rachunku wydatków zasilonych środkami (tzw. „refundacja”) z rachunku sum depozytowych, na który zasądzone środki bezpośrednio wpływały. W ww. przypadku środki dotyczące „refundacji” zostały zaksięgowane na rachunku wydatków dopiero 28 września 2021 r.

Lista płac z dnia 27 września 2018 r. pn. „Zestawienie zbiorcze list płac dodatkowych” została zatwierdzona do wypłaty przez p. Henryka Falkusa – byłego Skarbnika Miasta Siemianowice Śląskie. Wstępnej kontroli dokonał Kierownik Referatu Finansowo-Księgowego Urzędu Miasta Siemianowic Śląskich.

Wniosek nr 20

Zapewnić:

- przekazywanie środków z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego na rachunek budżetu oraz wydatkowanie środków na dodatkowe wynagrodzenie radców prawnych, o którym mowa w art. 22⁴ ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 75 z późn. zm.), uwzględnionych w ramach przyjętego planu wydatków budżetu, stosownie do art. 11 ust. 1, 254 pkt 3 i art. 42 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 305 z późn. zm.),
- dokonywanie wydatków do wysokości planu finansowego Urzędu Miasta Siemianowice Śląskie, zgodnie z art. 44 ust. 1 pkt 3 oraz art. 254 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 305 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 tej ustawy.

W zakresie sprawozdawczości:

- *W kwartalnych sprawozdaniach Rb-NDS o nadwyżce/deficycie jednostki samorządu terytorialnego sporządzonych za okres od początku roku do 31 marca 2020 r., za okres od początku roku do 30 czerwca 2020 r., za okres od początku roku do 30 września 2020 r., od początku roku do 31 grudnia 2020 r. oraz za okres od początku roku do 31 marca 2021 r., wykazano dane w zakresie przychodów w pozycji D13a „niewykorzystane środki pieniężne, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych” niezgodnie z zasadami sporządzenia tego sprawozdania, określonymi w § 12 pkt 4 oraz § 12 pkt 5 lit. c Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego stanowiącej załącznik nr 36 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1393 z późn. zm.).*

Powyższe dotyczyło:

➤ *2020 r., gdzie w pozycji D13a stanowiącej „niewykorzystane środki pieniężne, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych” po stronie wykonania została wykazana kwota 0,00 zł. W pozycji tej nie ujęto środków wynikających z rozliczeń środków unijnych, których stan na dzień 31 grudnia 2019 r. wynosił 1.910.446,00 zł oraz środków wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach, których stan na dzień 31 grudnia 2019 r. wynosił 68.603,64 zł.*

W budżecie Miasta Siemianowice Śląskie na 2020 r. nie ujęto ww. środków odpowiednio w paragrafach: 905 „Przychody jednostek samorządu terytorialnego z niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach” oraz 906 „Przychody jednostek samorządu terytorialnego z wynikających z rozliczenia środków określonych w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy i dotacji na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem tych środków”.

➤ *2021 r. - w pozycji D13a stanowiącej „niewykorzystane środki pieniężne, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych” po stronie wykonania została wykazana kwota 22.243.079,24 zł. Kwota ta stanowiła rozliczenie środków z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych w 2020 r. W pozycji tej nie ujęto środków wynikających z rozliczeń środków unijnych, których stan na dzień 31 grudnia 2020 r. wynosił 2.004.017,21 zł oraz środków wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach, których stan na dzień 31 grudnia 2020 r. wynosił 1.670.955,79 zł.*

W budżecie Miasta Siemianowice Śląskie na 2021 r. nie ujęto ww. środków odpowiednio w paragrafach: 905 oraz 906. W paragrafie 905 ujęto jedynie środki z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych.

Zgodnie z art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz.869 z późn. zm.), deficyt budżetu jednostki samorządu terytorialnego może być sfinansowany przychodami pochodzącymi z niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi

w odrębnych ustawach oraz wynikających z rozliczenia środków określonych w art. 5 ust. 1 pkt 2 i dotacji na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem tych środków.

W załączniku nr 21 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1393 z późn. zm.) ujęto wzór sprawozdania Rb-NDS o nadwyżce/deficycie jednostki samorządu terytorialnego. W pozycji D13a. wykazuje się niewykorzystane środki pieniężne, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych.

Natomiast w myśl § 12 pkt 4 i pkt 5 lit. c Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego stanowiącej załącznik nr 36 do ww. rozporządzenia, dane dotyczące przychodów i rozchodów jednostki samorządu terytorialnego po stronie planu powinny być zgodne z planem budżetu uchwalonym przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego na koniec okresu sprawozdawczego, jako nadwyżkę z lat ubiegłych - wykazuje się w wysokości niewykorzystanych środków pieniężnych pochodzących z nadwyżek budżetów lat ubiegłych, w tym również kwotę uruchomioną na pokrycie deficytu, pomniejszonych o środki określone w art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych.

W konsekwencji, zawyżono w powyższych sprawozdaniach kwotę niewykorzystanych środków pieniężnych, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych w latach 2020 - 2021 odpowiednio o kwoty: 1.979.049,64 zł i 3.674.973,00 zł.

Zgodnie z wyjaśnieniami uznano, iż pozycja ta winna być tylko wypełniona w przypadku występowania nadwyżki budżetowej. Budżet Miasta Siemianowice Śląskie za rok 2019 zamknął się deficytem w kwocie 12.340.137,84 zł, za 2020 była to nadwyżka 2.595.135,11 zł związana z wpływem środków z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, które zostały wykazane w pozycji D13a sprawozdania w całej niewykorzystanej części.

Osobą odpowiedzialną za sporządzenie sprawozdania Rb-NDS o nadwyżce/deficycie jednostki samorządu terytorialnego w powyższym zakresie był Zastępca Skarbnika Miasta Siemianowice Śląskie. Nadzór w tym zakresie sprawowała p. Katarzyna Chrapek-Rogowska – Skarbnik Miasta Siemianowice Śląskie.

Sprawozdania Rb-NDS za okres od początku roku do 31 grudnia 2020 r. podpisali: p. Rafał Piech – Prezydent Siemianowic Śląskich i p. Katarzyna Chrapek-Rogowska – Skarbnik Miasta Siemianowice Śląskie, za okres od początku roku do 31 marca 2021 r. podpisali: p. Agnieszka Gładysz – Zastępca Prezydenta Siemianowic Śląskich i p. Katarzyna Chrapek-Rogowska – Skarbnik Miasta Siemianowice Śląskie.

Wniosek nr 21

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Miasta Siemianowice Śląskie w zakresie sporządzania sprawozdań Rb-NDS o nadwyżce/deficycie jednostki samorządu terytorialnego, stosownie do § 12 pkt 4 i 5 lit. c Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego stanowiącej załącznik nr 36 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1564 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305 z późn. zm.).

- W sporządzonych wg stanu na dzień 30 września 2019 r. i 30 czerwca 2020 r. jednostkowych sprawozdaniach: Rb-28S z wykonana planu wydatków jednostki samorządu terytorialnego, Rb-Z o stanie zobowiązań wg tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji, wykazano zobowiązania wymagalne Miasta Siemianowic Śląskich, które na dzień sporządzenia sprawozdania nie były zobowiązaniami wymagalnymi.

Było to niezgodne z:

- § 8 ust. 2 pkt 5 „Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego” stanowiącej załącznik nr 36 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. z 2018 r., poz. 109 z późn. zm.), zgodnie z którym w kolumnie „Zobowiązania wymagalne” wykazuje się zobowiązania, których termin zapłaty minął przed upływem okresu sprawozdawczego, a nie są ani przedawnione, ani umorzone, z wyróżnieniem zobowiązań powstałych w latach ubiegłych i zobowiązań powstałych w roku bieżącym;

- § 2 ust. 1 pkt 4 „Instrukcji sporządzania sprawozdań” stanowiącej załącznik nr 9 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz.U. z 2014 r., poz. 1773), zgodnie z którym zobowiązanie staje się wymagalne, licząc od dnia następnego po upływie terminu płatności wskazanego w dokumencie zapłaty lub zapisanego w umowie.

Aktualnie treść ww. przepisu została umiejscowiona w § 2 ust. 1 pkt 4 „Instrukcji sporządzania sprawozdań”, stanowiącej załącznik nr 8 do rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz.U. z 2020 r. poz. 2396), mającego zastosowanie do sporządzania kwartalnych sprawozdań za I kwartał 2021 r.

Powyższe dotyczyło zobowiązań wykazanych:

- na dzień 30 września 2019 r. w kwocie ogółem 1.774,00 zł wykazanej w sprawozdaniu Rb-28S w podziałce dz. 750, rozdz. 75023, § 4700, w tym w kwocie:

- 934,00 zł z tytułu Faktury Nr 1905104805 z dnia 20 września 2019 r., której pierwotny termin zapłaty to 30 września 2019 r. (faktura została zapłacona 1 października 2019 r.) – na dzień 30 września 2019 r. ww. kwota nie była jeszcze zaległością,

- 840,00 zł z tytułu Faktury Nr 0054/09/SK/19 z dnia 19 września 2019 r. na kwotę 840,00 zł, której pierwotny termin zapłaty to 26 września 2019 r. Faktura została zapłacona 1 października 2019 r., przy czym w dniu 27 września 2019 r. wpłynęło do Urzędu Miasta pismo wierzyciela (korespondencja elektroniczna), z którego wynika, iż termin ww. płatności został przedłużony do dnia 1 października 2019 r.

- na dzień 30 czerwca 2020 r. w kwocie 2.400,00 zł, wykazanej w sprawozdaniu Rb-28S w podziałce dz. 851, rozdz. 85195, § 4300 z tytułu Faktury z dnia 29 maja 2020 r. W dniu 25 czerwca 2020 r. wpłynęła do Urzędu Miasta Siemianowice Śląskie nota korygująca do ww. faktury, w której wskazany termin płatności to 30 czerwca 2020 r. Zapłata nastąpiła 1 lipca 2020 r. - na dzień 30 czerwca 2020 r. ww. kwota nie była jeszcze zaległością.

Zgodnie z wyjaśnieniami, przyczyna wykazania w sprawozdaniach ww. zobowiązań jako wymagalnych wynikała z tego, iż wydziały merytoryczne, które przekazywały do Referatu Finansowo-Księgowego ww. faktury, zwróciły się do Wystawców faktur z wnioskami o przedłużenie terminu płatności – po upływie pierwotnego terminu do ich zapłaty.

Jednostkowe sprawozdania:

- *Rb-Z wg stanu na koniec III kwartału 2019 r. oraz III kwartału 2020 r. zostały podpisane przez: p. Rafała Piech – Prezydenta Miasta Siemianowic Śląskich i p. Henryka Falkusa – byłego Skarbnika Miasta Siemianowice Śląskie.*

- *Rb-28S, sporządzone:*

- *za okres od początku roku do dnia 30 września 2019 r. zostały podpisane przez: p. Henryka Falkusa – Skarbnika Miasta Siemianowice Śląskie i Kierownika Referatu Finansowo-Księgowego,*

- *za okres od początku roku do dnia 30 września 2020 r. zostały podpisane przez Kierownika Referatu Finansowo-Księgowego i Inspektora Referatu Finansowo-Księgowego.*

Przygotowywanie danych do sporządzenia przedmiotowych sprawozdań należało do pracowników ówczesnego Referatu Finansowo-Księgowego, nadzór w tym zakresie należał do Kierownika tego Referatu.

Wniosek nr 22

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Wydziału Finansowo-Księgowego w zakresie przygotowywania danych do sporządzenia sprawozdań Rb-28S i Rb-Z w zakresie zobowiązań wymagalnych, tj. prawidłowej ich oceny, stosownie do § 8 ust. 2 pkt 5 „Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego” stanowiącej załącznik Nr 36 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. z 2020 r. poz. 1564 z późn. zm.), § 2 ust. 1 pkt 4 „Instrukcji sporządzania sprawozdań”, stanowiącej Załącznik nr 8 do rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz.U. z 2020 r. poz. 2396), mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 305 z późn.zm.).

W zakresie obsługi bankowej:

- *Do dnia zakończenia kontroli, Prezydent Miasta Siemianowice Śląskie nie zapewnił bankowej obsługi budżetu jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w art. 264 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1870 z późn. zm.), poprzez zaniechanie ustalenia zasad wykonywania tej obsługi dla budżetu z uwzględnieniem wszystkich jednostek organizacyjnych. Zgodnie z ww. przepisami ustawy o finansach publicznych, obsługę budżetu jednostki samorządu terytorialnego wykonuje bank wybrany na zasadach określonych w przepisach o zamówieniach publicznych. Zasady wykonywania obsługi bankowej określa umowa zawarta między zarządem jednostki samorządu terytorialnego a bankiem.*

Obsługa bankowa Miasta Siemianowice Śląskie w latach 2017 - 2021 prowadzona była na podstawie umowy o otwarcie i prowadzenie rachunku bankowego, zawartej 1 września 1992 r. (bez numeru) wraz z aneksami nr 1 z dnia 1 stycznia 1994 r., nr 2 z dnia 23 grudnia 1997 r., nr 3 z dnia 1 kwietnia 1999 r., nr 4 z dnia 31 stycznia 2008 r., nr 5 z dnia 28 stycznia 2010 r.

W swoich postanowieniach ww. umowa bankowa nie obejmowała zasad funkcjonowania gospodarki finansowej jednostek budżetowych.

W latach 2017 - 2021 (do dnia kontroli), funkcjonowało osiemdziesiąt innych rachunków bankowych, otwartych na podstawie odrębnych osiemdziesięciu umów, w ramach których prowadzone były m.in. rachunki: płacowy, skarbu państwa, zaliczek alimentacyjnych, dochodów z tytułu najmu lokali skarbu państwa, świadczeń alimentacyjnych, sum depozytowych, walutowy, opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, a także dla poszczególnych projektów, Covid 19, dotacji, karty dużej rodziny.

Z wyjaśnień wynikało, że obsługę bankową 37 jednostek budżetowych realizował ten sam bank na podstawie odrębnych umów zawartych przez dyrektorów każdej z tych jednostek, na zasadach ustalonych odrębnie przez każdego z kierowników tych jednostek, natomiast obsługę dwóch jednostek organizacyjnych realizowały inne banki.

Łączne wydatki poniesione przez Miasto Siemianowice Śląskie w okresie od 1 stycznia 2017 r. do 31 maja 2021 r. na obsługę bankową wyniosły 958.242,40 zł. Wydatki ponoszone przez poszczególne jednostki organizacyjne Miasta Siemianowice Śląskie w latach 2017 - 2021 wyniosły 234.881,01 zł

W latach 2017 - 2021 umowy na prowadzenie rachunków bankowych zawarli: p. Rafał Piech – Prezydent Miasta Siemianowice Śląskie, p. Agnieszka Gładysz – I Zastępca Prezydenta Miasta, przy kontrasygnacie: p. Henryka Falkus – byłego Skarbnika Miasta, p. Katarzyny Chropek-Rogowskiej – Skarbnika Miasta, Zastępcy Skarbnika Miasta, Kierownika Referatu Budżetu Miasta oraz Kierownika Referatu Finansowo-Księgowego.

Zawarcie umowy ustalającej zasady wykonywania bankowej obsługi budżetu Miasta, na podstawie art. 264 ust. 2 w związku z art. 2 pkt 2 ustawy o finansach publicznych, należało do p. Rafała Piech – Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie.

Wniosek nr 23

Zapewnić realizację bankowej obsługi budżetu Miasta Siemianowice Śląskie na zasadach określonych w art. 264 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 305 z późn. zm.).

W zakresie dodatków uzupełniających dla nauczycieli – art. 30a ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela:

- *W latach 2019 - 2020 w sprawozdaniach z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego nieprawidłowo uwzględniono, w wydatkach poniesionych na wynagrodzenia, jednorazowe świadczenie na start oraz nagrody przyznane przez Ministra Edukacji Narodowej.*

Powyższym naruszono art. 53a ust. 5 w związku z ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2018 r., poz. 967 z późn. zm.) oraz pouczenie zawarte w punkcie 4 załącznika nr 2 (stanowiącego wzór sprawozdania) do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 stycznia 2010 r. w sprawie sposobu opracowywania sprawozdania z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu

zawodowego w szkołach prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 6, poz. 35 z późn. zm.), zgodnie z którym wydatki poniesione w roku na wynagrodzenia wykazane w kolumnie 9 „Wydatki poniesione w roku na wynagrodzenia w składnikach wskazanych w art. 30 ust. 1 Karty Nauczyciela” są to wyłącznie wydatki poniesione w roku podlegającym analizie z budżetu jednostki samorządu terytorialnego na wynagrodzenia w składnikach wskazanych w art. 30 ust. 1 Karty Nauczyciela, bez pochodnych ponoszonych przez pracodawcę. Analogiczne pouczenie zostało zawarte w punkcie 3 załącznika nr 3 (stanowiącego wzór sprawozdania za rok 2019) do ww. rozporządzenia, stosownie do którego wydatki poniesione na wynagrodzenia (kol. 8) – są to wyłącznie wydatki poniesione w roku 2019 z budżetu jednostki samorządu terytorialnego na wynagrodzenia w składnikach wskazanych w art. 30 ust. 1 Karty Nauczyciela, bez pochodnych ponoszonych przez pracodawcę.

Stosownie do § 1 ust. 2 i ust. 3 przywołanego wyżej rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 sierpnia 2009 r., dla nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych zatrudnionych w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach oraz placówkach doskonalenia nauczycieli działających na podstawie ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe – z budżetu ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, przyznawane są nagrody tego ministra.

Nagrody „ministra” wypłacane są ze specjalnego funduszu wyodrębnionego w budżecie ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, o których mowa w art. 49 ust. 1 pkt 3 ustawy Karta Nauczyciela.

Z kolei jednorazowy dodatek na start jest wypłacany na podstawie art. 53a ust. 1 Karty nauczyciela i zgodnie z art. 53a ust. 5 tej ustawy, nie uwzględnia się go przy obliczaniu kwot wydatkowanych na średnie wynagrodzenia nauczycieli.

Uwzględnienie w faktycznie poniesionych wydatkach na wynagrodzenia nauczycieli jednorazowego dodatku na start dla nauczycieli stażystów za 2019 r. i 2020 r. oraz nagród przyznanych przez Ministra Edukacji Narodowej spowodowało zawyżenie w sprawozdaniu wydatków poniesionych na wynagrodzenia dla nauczycieli dyplomowanych:

- za 2019 r. o kwotę 3.000,00 zł,
- za 2020 r. o kwotę 24.500,00 zł.

Zawyżenie wydatków poniesionych na wynagrodzenia nauczycieli stażystów oraz nauczycieli dyplomowanych nie spowodowało zaistnienia okoliczności powodujących konieczność wypłaty dodatku uzupełniającego dla nauczycieli tych stopni awansu zawodowego, gdyż osiągnięte wynagrodzenia (bez świadczenia na start oraz nagród) nauczycieli nadal były na poziomie wyższym niż średnie wynagrodzenia określone w ustawie z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela

Sprawozdania z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego opracowywano i sporządzano w Wydziale Edukacji na podstawie danych pozyskanych z placówek oświatowych. Sprawozdania zostały zatwierdzone przez p. Rafała Piech – Prezydenta Miasta Siemianowice Śląskie oraz p. Martę Suchanek-Bijak – II Zastępcę Prezydenta Miasta (za 2019 r.), przez p. Rafała Piech – Prezydent Miasta Siemianowice Śląskie (za 2020 r.).

Wniosek nr 24

Sporządzić korekty sprawozdań z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego w placówkach oświatowych prowadzonych przez Siemianowice Śląskie za lata 2019 - 2020:

- bez uwzględnienia w faktycznie poniesionych kosztach na wynagrodzenia nauczycieli dyplomowanych nagród przyznanych tym nauczycielom przez Ministra Edukacji Narodowej, mając na uwadze pouczenie zawarte w punkcie 4 załącznika nr 2 i w punkcie 3 załącznika nr 3 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 stycznia 2010 r. w sprawie sposobu opracowywania sprawozdania z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego w szkołach prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2020 r., poz. 1303) w związku z § 1 ust. 2 i ust. 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 sierpnia 2009 r. w sprawie kryteriów i trybu przyznawania nagród dla nauczycieli (Dz. U. Nr 131, poz. 1078),
- bez uwzględnienia w faktycznie poniesionych wydatkach na wynagrodzenia nauczycieli stażystów jednorazowych świadczeń na start, stosownie do art. 53a ust. 5 w związku z ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2019 r., poz. 2215 z późn. zm.).

Stosownie do treści art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 2137), sprawozdanie o sposobie realizacji wniosków pokontrolnych należy przedłożyć Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Katowicach **w terminie 30 dni** od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

Do wniosków pokontrolnych zawartych w niniejszym wystąpieniu przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń **w zakresie wymienionym w art. 9 ust. 4 ustawy** z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych. Zastrzeżenia można wnosić do **Kolegium** tutejszej Izby, **w terminie 14 dni** od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego.

Prezes
Regionalnej Izby Obrachunkowej
w Katowicach
Daniel Kołodziej

Elektronicznie podpisany przez Daniel Kołodziej